

Vyšší komerční akademie C.S.I.
Vyšší odborná škola a Střední odborná škola, s.r.o., Praha

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE

na téma

Analýza investičních a depozitních produktů

Absolvent: Jaromír Černý

Vedoucí absolventské práce: Štěpán Nývlt

květen 2001

Poděkování:

Tímto chci poděkovat zejména p. Ing. J. Žahourkovi, p. Š. Nývltovi a p. Ing. P. Marešovi za odborné vedení absolventské práce a odborné konzultace, které mi byly poskytovány při zpracovávání této absolventské práce.

Prohlášení:

Prohlašuji, že tuto absolventskou práci na téma Analýza investičních a depozitních produktů jsem vypracoval samostatně a všechny použité zdroje informací jsem uvedl na konci této práce.

.....
Jaromír Černý

OBSAH

Úvod diplomové práce	6
-----------------------------	----------

I. Charakteristika a rozdělení finančního trhu, vývojové trendy v jednotlivých finančních a investičních produktech

1. Celková charakteristika a rozdělení finančního trhu.	7
Finanční trh – charakteristika	7
Peněžní trh	7
Kapitálový trh	7
Trh primární	8
Trh sekundární	8
Organizovaný a neorganizovaný trh	8
2. Vývoj v oblasti vkladů u peněžních ústavů	9
Vklady klientů u peněžních ústavů – CZK	9
Vklady klientů u peněžních ústavů – cizí měna	13
Vklady domácností (fyzických osob) v letech 1995 – 1999	15
Průměrné úrokové sazby u bankovních ústavů a vývoj inflace	17
3. Vývoj v sektoru otevřených podílových fondů	18
Členové UNIS ČR	19
4. Stavební spoření	25
5. Kapitálové pojištění – životní, penzijní	27
Životní pojištění	27
Penzijní připojištění	28
6. Akcie	30
Historie a vývoj burzy	30
RM – System	31
Specifická forma obchodování na burze	32
7. Závěr - zhodnocení	33

II. Charakteristika depozitních a investičních produktů

1. Vklady na viděnou - běžné účty	35
2. Termínované vklady	35
3. Úsporné vklady, spořicí účty	36
4. Vkladové listy a bankovní dluhopisy	37
5. Hypoteční zástavní listy	37
6. Stavební spoření	38
7. Penzijní připojištění	39
8. Životní kapitálové pojištění	41
9. Otevřené podílové fondy	42
10. Akcie a komodity	45
Akcies	45
Komodity	46
11. Ostatní investiční produkty	47
Asset management	48

III. Náklady spojené s jednotlivými depozitními a investičními produkty _____ 49

1. Běžné účty	49
2. Termínované vklady	50
3. Stavební spoření, penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění	51
Stavební spoření	51
Penzijní připojištění a životní kapitálové pojištění	51
4. Otevřené podílové fondy	51
5. Akcie, komodity	53
6. Nemovitosti, ostatní druhy investic	53
7. Shrnutí nákladů spojených s jednotlivými produkty	54

IV. Porovnání výnosnosti jednotlivých investičních produktů 56

1. Běžný účet	56
2. Termínované vklady	57
3. Spořicí účty, vkladní knížky	57
4. Hypoteční zástavní listy, bankovní a vkladové dluhopisy	59
5. Stavební spoření	59
6. Penzijní připojištění	60
7. Otevřené podílové fondy	61
8. Akcie	63
9. Komodity	63
10. Ostatní investiční produkty	64
11. Závěrečné shrnutí a zhodnocení	65

IV. Přílohy _____ 66

Příloha 1 (Struktura produktů - 1999)	66
Příloha 2 (Doporučení produktů pro investiční rozhodování)	68
Příloha 3 (Doplňující grafy)	75

Závěr _____ 85

Seznam použité literatury a zdrojů informací _____ 86

Úvod diplomové práce

Otázka finančních prostředků, využívání depozitních a investičních produktů či realizace různých investičních záměrů se dotýká každého člověka, který přišel s peněžními prostředky do styku. Člověk prostřednictvím finančních prostředků uspokojuje své potřeby a přání, proto je pro každého důležité se naučit s disponibilními finančními prostředky hospodařit a umět se rozhodnout pro jejich správné využití.

Politické, ekonomické a společenské změny, které se u nás proběhly koncem osmdesátých a počátkem devadesátých let dvacátého století měly za následek obrovský rozmach nejrůznějších činností, které byly a jsou úzce spojeny s finančními prostředky. Začaly se objevovat nejrůznější společnosti, které začaly nabízet nejrůznější služby a produkty prostřednictvím kterých je možno zhodnotit vložené finanční prostředky.

Zvýšení nabídky a rozvoj výše zmíněných služeb a produktů znamenal pro každého potencionálního klienta, investora získání mnoha zkušeností v kladném i záporném slova smyslu (situace v kampeličkách, zkrachovalých fondech apod.).

Proto je pro každého, kdo chce nějakým způsobem uložit své dočasně volné finanční prostředky je důležité uvědomit si veškeré výhody i nevýhody (rizika), které jednotlivý produkt či služba nabízí. Pro takováto rozhodnutí je důležité mít k dispozici množství objektivních informací, které je možno adekvátně použít. V současné době je k dispozici nepřehledné množství nejrůznějších informací, ale všechny není možné v žádném případě považovat za objektivní, některé jsou neúplné, úmyslně zkreslené apod. Proto je pro každého důležité získané informace správně pochopit a správně využít. Důležitou roli hraje také i osobní vztah, zkušenost a postoj každého člověka. Velký vliv mají také určité vědomosti o základních ekonomických či finančních otázkách, které lze v obecné rovině aplikovat v praxi.

Tato absolventská práce je rozdělena do několika kapitol, které se snaží určitým způsobem zmapovat situaci na trhu různých investičních, depozitních produktů, které je možno u nás využít pro uložení volných finančních prostředků pro fyzické osoby – nepodnikatele.

V kapitole 1 je uveden určitý vývoj v jednotlivých oblastech – termínovaných, netermínovaných vkladů, otevřených podílových fondů, stavebního spoření, pojištění apod.

V kapitole 2 je uvedena charakteristika jednotlivých depozitních a investičních produktů se kterými se můžeme setkat na zdejším trhu.

Ve třetí kapitole jsou uvedeny v obecné rovině náklady se kterými se musí při využívání jednotlivých produktů počítat a které mohou být také ovlivňujícím faktorem pro rozhodnutí zda daný produkt využívat či nikoli.

Ve čtvrté kapitole je potom uvedeno porovnání jednotlivých investičních a depozitních produktů s ohledem na jejich výnos, riziko a likviditu.

1. Charakteristika a rozdělení finančního trhu, vývojové trendy v jednotlivých finančních a investičních produktech

1. Celková charakteristika a rozdělení finančního trhu.

Finanční trh – charakteristika

Finanční trh je součástí obecné kategorie trh. Finanční trh představuje souhrn nástrojů, postupů, institucí a vztahů mezi nimi, jejichž prostřednictvím dochází k přesunu volných finančních prostředků. Hlavní zásadou tohoto přesunu volných peněžních prostředků je, že se uskutečňuje dobrovolně na základě vzájemné dohody zúčastněných subjektů.

Volné peněžní prostředky jsou přesouvány pomocí různých postupů, jejichž hlavním účelem je nabídnout jejich majiteli optimální kombinaci očekávaného výnosu, likvidity a pravděpodobnosti neúspěchu (rizika). V praxi je možné se setkat s různě konstruovanými běžnými a vkladovými účty, termínovými vklady, s úvěry, které mají různý splátkový plán, s různými typy cenných papírů apod.

Do vztahu mezi nabídku a poptávku po penězích vstupují nejrůznější instituce. Mezi tyto instituce patří finanční zprostředkovatelé, kteří pracují na tržním principu (banky, investiční a finanční společnosti, brokerské firmy, pojišťovny) a burza jako zprostředkovatel druhotného prodeje cenných papírů. V důsledku činnosti těchto institucí se snižují náklady, které souvisí s přesunem a přeléváním finančních prostředků (jedná se o tzv. transakční náklady). Dále zde vystupují správní orgány, které dohlíží nad chodem a nad situací finančního trhu. K těmto správním orgánům patří: ministerstvo financí, bankovní a burzovní dohled, komise apod.

Finanční trh je možno posuzovat z několika různých hledisek, které se však vzájemně prolínají. Mezi obvyklé členění finančního trhu patří dělení na trh peněžní a kapitálový, trh úvěrový a trh cenných papírů, trh primární a sekundární.

Peněžní trh

Na peněžním trhu se obchoduje s aktivy, která se v peněžní podobě uvolnila na dobu kratší než jeden rok. Dochází zde k přesunu peněžních prostředků poskytováním a čerpáním krátkodobých úvěrů a emisí krátkodobých cenných papírů.

Trh krátkodobých úvěrů zahrnuje:

- finanční úvěry – eskontní, lombardní, akceptační, kontokorentní
- obchodní úvěry – poskytovány mezi jednotlivými podniky
- půjčky na mezibankovním trhu

Trh krátkodobých cenných papírů

- jako nástroje zde slouží směnky, bankovní akcepty, komerční cenné papíry, depozitní certifikáty, pokladniční poukázky

Kapitálový trh

Na kapitálovém trhu dochází k přesunu kapitálu s časovým horizontem od jednoho roku výše. Tento kapitál je směřován zejména do různých investičních akcí a strategických projektů.

Jelikož se jedná o dlouhodobý časový horizont, objevují se zde jisté odlišnosti od

peněžního trhu. Obava z rizika z neúspěšných investic vede každého investora rozložit svá aktiva od několika oblastí, čímž sníží celkové riziko z neúspěchu. Při vhodné struktuře portfolia je možno optimálně ovlivňovat likviditu vložených aktiv.

Jako nástroje kapitálového trhu patří:

- obligace
- akcie
- podílové listy
- hypoteční zástavní listy

Trh primární

Na primárním trhu se objevují poprvé umístěné cenné papíry, jedná se o nové emise cenných papírů. Prodej cenných papírů se může uskutečnit uzavřenou emisí, veřejným úpisem či tenderem.

Trh sekundární

Na sekundárním trhu jsou obchodovány již jednou prodané cenné papíry. Význam spočívá v tom, že zde existuje možnost zlikvidovat aktiva, která jsou držena v cenných papírech v závislosti na momentálních potřebách a požadavcích investora. Investor tak může optimálně spravovat své portfolio. Majetek je tak možno převést z cenných papírů do úplně jiné podoby investice.

Sekundární trh se odehrává na trzích organizovaných nebo neorganizovaných.

Organizovaný a neorganizovaný trh

Organizovaný trh je reprezentován burzou. Burza cenných papírů je trh, kde se na určeném místě, v určený čas a prostřednictvím určených osob obchoduje s určenými cennými papíry.

Burzovní obchody se uskutečňují na třech trzích.

- Hlavní trh – zde se obchoduje s cennými papíry nejvyšší kvality. Na emitenty jsou zde kladeny vysoké nároky ohledně základního jmění, hospodářských výsledků apod.
- Vedlejší trh – na kvalitu cenného papíru jsou zde kladeny nižší nároky, přesto se jedná o vysoký standard
- Volný trh – zde se objevují cenné papíry méně známých emitentů, na které nejsou kladeny tak vysoké nároky

Na burzovním trhu se objevuje pouze část z obíhajících cenných papírů. Zbylá část se obchoduje na neorganizovaném trhu, kde se uskutečňuje obchod prostřednictvím bank a soukromých společností. Jedná se o tzv. prodeji „přes přepážku“ (over the counter, OTC trh).

Finančním zprostředkovatelem se rozumí podnikatelský subjekt, který se zaměřuje na vyhledávání volných finančních prostředků a jejich rozdělení do míst, kde je po nich poptávka.

Výhodou finančních zprostředkovatelů je vysoká specializace v oboru, neustálá informovanost a znalost klientely. Tyto důvody vedou také k tomu, že klesají průměrné

náklady na převod finančních prostředků pod náklady přímého investování.

Jako finanční zprostředkovatelé zde působí:

- komerční banky
- investiční zprostředkovatelé (investiční společnosti a fondy)
- smluvní instituce (penzijní fondy, pojišťovny)

Podobně lze rozdělit také tzv. mezinárodní finanční trhy. Tyto trhy nejsou ohraničeny geografickými hranicemi. Postupem času dochází k vzájemnému propojování národních finančních trhů v důsledku politického, ekonomického propojení vyspělých zemí. Vysoká mobilita kapitálu dává možnost jeho rychlého přesunu mezi jednotlivými národními finančními trhy.

V rámci mezinárodního finančního trhu lze rozlišovat:

- zahraniční finanční trhy – zde dochází k přesunu kapitálu mezi subjekty z různých zemí
- eurotrhy – zde dochází k pohybu kapitálu a peněz denominovaných v měně, která není na daném místě měnou tuzemskou

Devizový trh je trh, kde se provádí konverze jedné měny za druhou. Za vzájemný poměr měn se udává devizový kurz.

2. Vývoj v oblasti vkladů u peněžních ústavů

Vklady klientů u peněžních ústavů – CZK

V následující tabulce jsou uvedeny vklady klientů v CZK v letech 1992 až 2000.

Tabulka 1

Korunové vklady klientů u peněžních ústavů									mld CZK
Ukazatel	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
vklady celkem	518,531	648,279	771,275	899,779	960,740	1 006,203	1 016,986	1 023,695	1 060,700
netermínované	252,357	307,737	351,495	363,886	364,455	332,930	314,736	349,334	354,700
termínované	266,174	340,542	419,780	535,893	596,285	673,273	702,250	674,361	706,000
z toho:									
krátkodobé	120,469	161,508	204,089	284,606	363,470	451,880	499,972	477,544	
střednědobé	106,242	134,672	174,028	200,968	173,655	139,978	107,460	90,434	
dlouhodobé	39,463	44,362	41,663	41,663	59,160	81,415	97,818	106,383	

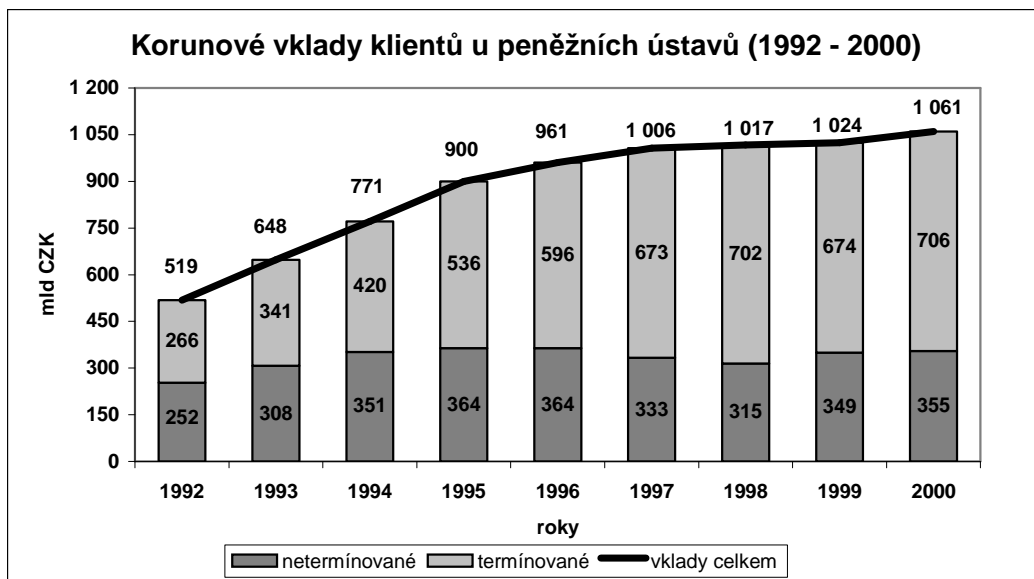
Poznámka:

Krátkodobé termínované vklady zahrnují vklady do jednoho roku včetně. Střednědobé termínované vklady zahrnují vklady od jednoho roku do čtyř let včetně. Dlouhodobé termínované vklady zahrnují vklady nad čtyři roky.

Za termínované vklady jsou považovány vklady uložené na účtech s pevnou výpovědní lhůtou. Za netermínované vklady jsou považovány vklady uložené na účtech bez výpovědní lhůty. Údaje za rok 1992 zahrnují pouze Českou republiku, nikoliv Slovensko.

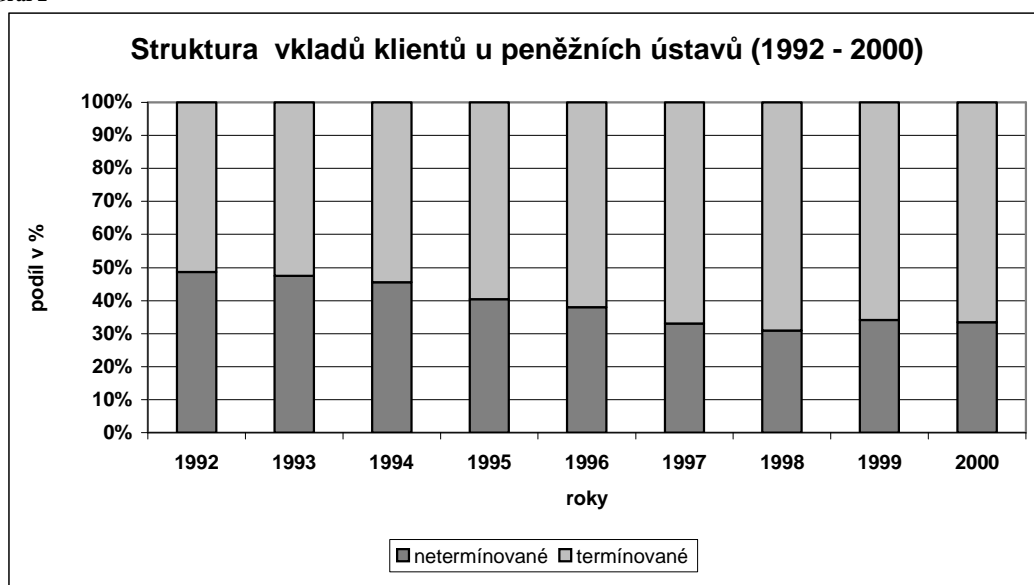
Graf vývoje celkového objemu korunových vkladů u peněžních ústavů v letech 1992 – 2000.

Graf 1

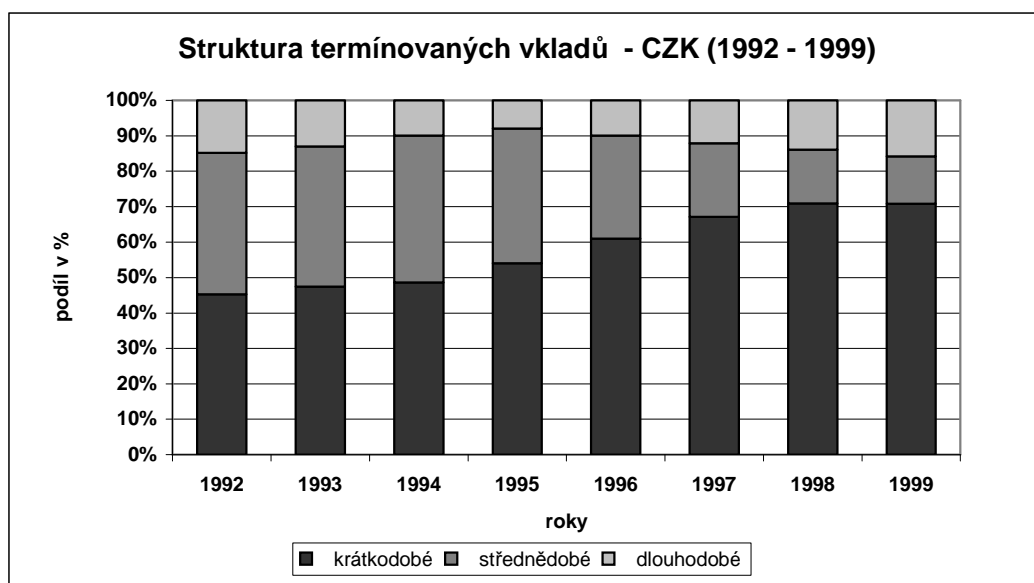
Graf struktury korunových vkladů v letech 1992 - 2000.

Graf 2

Graf struktury termínovaných vkladů v CZK v letech 1992 –1999.

Graf 3

Komentář:

Při porovnání roků 1992 a 1999 došlo ke zvýšení celkových vkladů z 518,531 mld CZK na 1023,695 mld. CZK, což představuje nárůst o více jak 97 %. Tento nárůst byl ovlivněn především nárůstem termínovaných vkladů. V roce 1992 dosahoval podíl termínovaných

vkladů více jak 51 % z celkového objemu vkladů, v roce 1999 se tento podíl zvýšil o více jak 14 % na 65 % z celkového objemu vkladů.

V krátkodobých termínovaných vkladech bylo v posledních třech letech (1997 – 1999) obsaženo přibližně 70 % finančních prostředků, které jsou uloženy na termínovaných vkladech.

Z grafů vyplývá, že klienti se postupem času začali přirozeně orientovat na vyšší výnos, který bylo možno dosáhnout uložení finančních prostředků na termínovaných vkladech. Celkový podíl termínovaných vkladů dosahoval v posledních pěti letech více jak 60 %.

Z termínovaných vkladů jsou nejvíce využívány krátkodobé termínované vklady, jejichž podíl činí přibližně 70 % všech termínovaných vkladů. Podíl krátkodobých termínovaných vkladů každým rokem nepatrně vzrůstá. Zajímavým ukazatelem je, že dochází k poklesu podílu střednědobých termínovaných vkladů (období v rozmezí 1 – 4 roky) na celkových vkladech. Dlouhodobé termínované vklady mají v posledních letech nepatrně vzrůstající tendenci. Roste jak podíl na celkových termínovaných vkladech (v roce 1999 přibližně 16 %), tak také objem finančních prostředků na těchto vkladech uložených.

Následující tabulka zobrazuje nárůsty (poklesy) u jednotlivých vkladů klientů v CZK oproti minulému roku.

Tabulka 2

Rok	Nárůst u vkladů v CZK celkem	Nárůst (pokles) u netermínovaných vkladů	Nárůst (pokles) u termínovaných vkladů
1992	518,531 mld. CZK	252,357 mld. CZK	266,174 mld. CZK
1993	- + 25,00 %	- + 22,00 %	- + 27,90 %
1994	- + 18,90 %	- + 14,20 %	- + 23,30 %
1995	- + 16,60 %	- + 03,50 %	- + 27,70 %
1996	- + 06,70 %	- + 00,01 %	- + 11,30 %
1997	- + 05,04 %	- - 08,70 %	- + 12,90 %
1998	- + 01,07 %	- - 05,50 %	- + 04,30 %
1999	- + 00,07 %	- + 10,90 %	- - 04,00 %

V letech 1992 – 1997 je zaznamenán prudký nárůst korunových vkladů u peněžních ústavů, naproti tomu v letech 1997 – 1999 výše korunových vkladů v podstatě stagnovala resp. nedosahovala již takového růstu jako v předchozích letech. Tento stav může, dle mého názoru, být zapříčiněn několika důvody:

- docházelo k poklesu úrokových sazeb (na termínovaných vkladech), což snížilo efektivnost tohoto produktu
- klienti začali využívat další finanční produkty (stavební spoření, penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění, popř. investice do otevřených podílových fondů)

Vklady klientů u peněžních ústavů – cizí měna

Následující tabulka obsahuje vklady klientů v cizí měně u peněžních ústavů v letech 1997 – 1999 vyjádřené v CZK.

Tabulka 3

Vklady klientů v cizí měně u peněžních ústavů mld. CZK			
Ukazatel	1997	1998	1999
vklady celkem	169,655	172,832	176,781
netermínované	68,863	72,764	70,857
termínované	100,792	100,068	105,924
z toho:			
krátkodobé	83,951	85,051	93,829
střednědobé	0,857	0,772	1,553
dlouhodobé	15,984	14,245	10,542

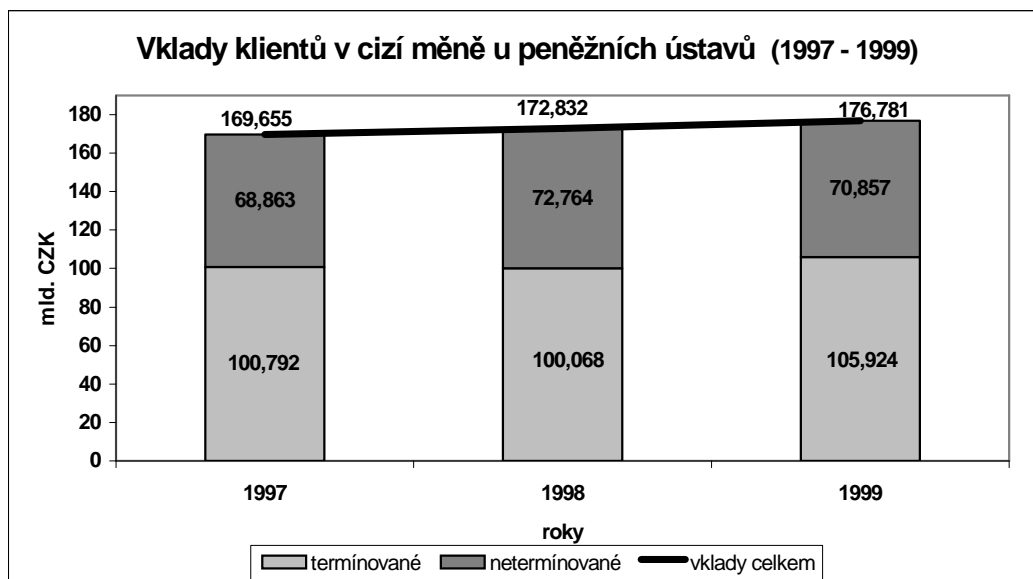
Poznámka:

Krátkodobé termínované vklady zahrnují vklady do jednoho roku včetně. Střednědobé termínované vklady zahrnují vklady od jednoho roku do čtyř let včetně. Dlouhodobé termínované vklady zahrnují vklady nad čtyři roky.

Za termínované vklady jsou považovány vklady uložené na účtech s pevnou výpovědní lhůtou. Za netermínované vklady jsou považovány vklady uložené na účtech bez výpovědní lhůty.

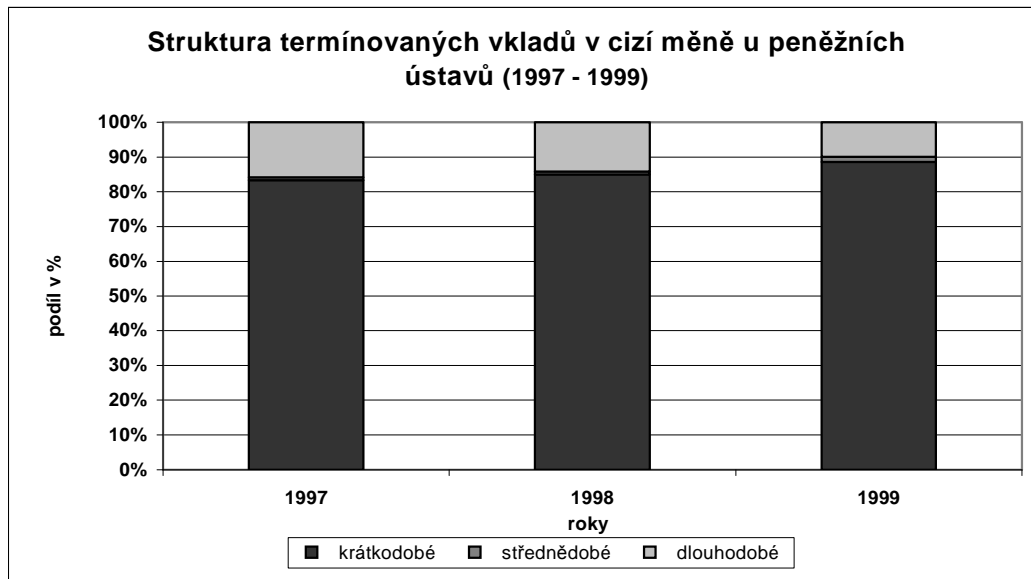
Graf zobrazuje vklady klientů u peněžních ústavů v cizí měně v letech 1997 – 1999 (údaje jsou uvedeny v mld. CZK)

Graf 4

Graf struktury termínovaných vkladů v cizí měně v letech 1997 – 1999.

Graf 5

Komentář:

Při porovnání roků 1997 a 1999 došlo ke zvýšení celkových vkladů v cizí měně o přibližně 4,2 % (1997 = 169,655 mld. CZK; 1999 = 176,781 mld. CZK).

Na celkovém objemu vkladů se podílejí přibližně 60 % termínované vklady a zhruba 40 % vklady netermínované.

Na termínovaných vkladech se nejvíce podílejí krátkodobé termínované vklady, na kterých bylo uloženo (v letech 1997 – 1999) více jak 80% všech vkladů, které byly uloženy na termínovaných vkladech v cizí měně.

Střednědobé termínované vklady mají pouze minimální podíl na celkových termínovaných vkladech v cizí měně a také objem finančních prostředků zde uložených je ve srovnání s krátkodobými a dlouhodobými termínovanými vklady téměř minimální.

Dlouhodobé termínované vklady vykazují v posledních letech (1997 – 1999) klesající tendenci a jejich podíl dosahuje přibližně 10 % z celkových termínovaných vkladů.

Vklady domácností (fyzických osob) v letech 1995 – 1999

Následující tabulka udává vklady domácností (fyzických osob) u peněžních ústavů v letech 1995 – 1999 v mld. CZK.

Tabulka 4

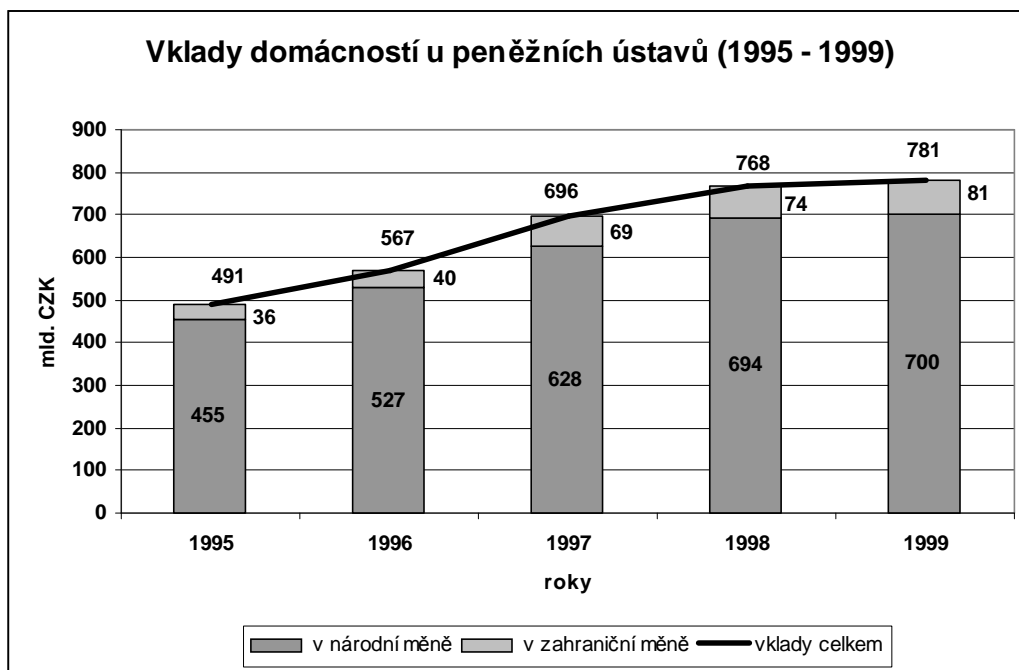
Vklady domácností u peněžních ústavů mld. CZK					
Ukazatel	1995	1996	1997	1998	1999
vklady celkem	490,500	567,439	696,419	767,969	780,889
z toho:					
v národní měně	454,729	527,314	627,618	694,416	700,107
netermínované	148,638	157,070	153,191	144,059	162,565
termínované	306,091	370,244	474,427	550,357	537,542
z toho:					
krátkodobé	157,541	201,034	285,613	354,158	348,214
dlouhodobé	148,550	169,210	188,814	196,199	189,328
v zahraniční měně	35,771	40,125	68,801	73,553	80,782

Poznámka:

Vklady netermínované jsou volné vklady, které jsou na požádání směnitelné, jedná se např. o vklady na žirových, běžných účtech, na vkladních knížkách bez výpovědi. Vklady termínované jsou vázány na určité období, během kterého nemůžou být použity bez určité restrikce. Krátkodobé vklady jsou vklady se splatností do jednoho roku, dlouhodobé se splatností delší než jeden rok.

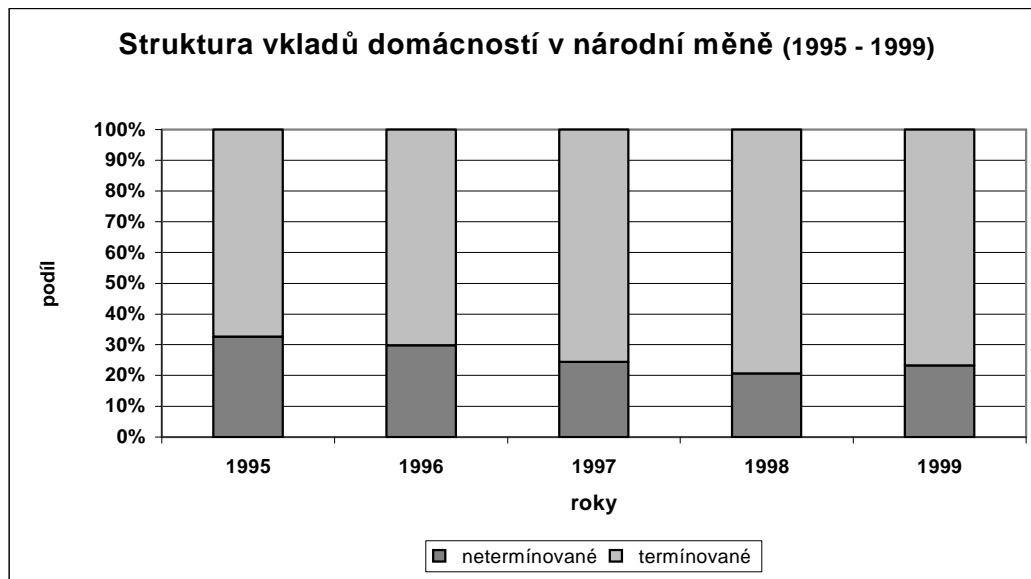
Následující graf zobrazuje vklady domácností (vklady v národní měně, vklady v zahraniční měně a vklady celkem) v letech 1995 – 1999.

Graf 6

Následující graf zobrazuje podíl termínovaných a netermínovaných vkladů v CZK v letech 1995 – 1999.

Graf 7

Komentář:

V roce 1995 činily vklady domácností 490,5 mld. CZK, v roce 1999 se celkový objem vkladů zvýšil na 780,889 mld. CZK, což představuje nárůst o více než 59 %.

Největší část finančních prostředků, které domácnosti ukládají, je uložena na depozitních produktech v národní měně. Přibližně 90 % vkladů domácností je uloženo v domácí měně (v CZK), tzn., že zhruba 10 % vkladů je uloženo v cizích měnách.

Na vkladech domácností (v CZK) představují největší podíl vklady termínované, jejichž podíl představoval v roce 1995 přibližně 67 %, v roce 1999 přibližně 77 %. Zbývající část vkladů představovaly peněžní prostředky uložené na netermínovaných vkladech.

Během let 1995 až 1999 se více než zdvojnásobil objem vkladů, které měly domácnosti uložené v zahraničních měnách. V roce 1999 dosahoval objem vkladů domácností v zahraničních měnách zhruba 10 % celkových vkladů domácností.

Tabulka 5

Rok	Vklady domácností celkem	Vklady domácností CZK
1995	490,500 mld CZK	454,729 mld CZK
1996	- + 15,70 %	- + 16,00 %
1997	- + 22,70 %	- + 19,00 %
1998	- + 10,30 %	- + 10,60 %
1999	- + 01,70 %	- + 00,80 %

Stejně jako v tabulce 2 (vklady klientů) i v této tabulce se z počátku objevuje obrovský nárůst a později dochází ke stagnaci. Důvody pro tento trend vidím podobné jako u vkladů klientů u peněžních ústavů (viz tabulka 2 a dále).

Vklady domácností v cizích měnách dosahovaly minimálních nárůstů (poklesů) a na celkových vkladech domácností se podílejí max. 10 %, proto se jedná pouze o okrajovou záležitost. Na konci tohoto období je vidět opět určitá stagnace jako u předchozích kapitol, což souvisí s využíváním alternativních finančních produktů – investice do podílových fondů,

do státem podporovaných produktů (stavební spoření, penzijní připojištění).

Průměrné úrokové sazby u bankovních ústavů a vývoj inflace

Tabulka průměrných úrokových sazeb z korunových vkladů

Tabulka 6

Průměrné úrokové sazby z vkladů v CZK v %							
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
celkem	7,024	7,064	6,956	6,791	7,715	8,089	4,472
z toho:							
termínované	11,043	10,630	10,222	9,450	10,429	10,529	5,601
z toho:							
krátkodobé	9,637	9,415	9,653	9,416	11,181	11,347	5,827
střednědobé	11,800	11,530	10,979	10,203	10,629	11,791	6,231
dlouhodobé	13,742	12,576	10,221	7,097	5,416	4,634	3,802
netermínované	2,296	2,564	2,537	2,553	2,239	2,013	1,833

Poznámka:

Krátkodobé termínované vklady zahrnují vklady do jednoho roku včetně. Střednědobé termínované vklady zahrnují vklady od jednoho roku do čtyř let včetně. Dlouhodobé termínované vklady zahrnují vklady nad čtyři roky.

Pro výpočet průměrných úrokových sazeb byla použita metoda váženého aritmetického průměru. V tabulce jsou použity úrokové sazby z obchodních bank a poboček zahraničních bank, které působí na území ČR.

Za termínované vklady jsou považovány vklady uložené na účtech s pevnou výpovědní lhůtou. Za netermínované vklady jsou považovány vklady uložené na účtech bez výpovědní lhůty.

Tabulka zobrazující vývoje inflace v letech 1994 –2000

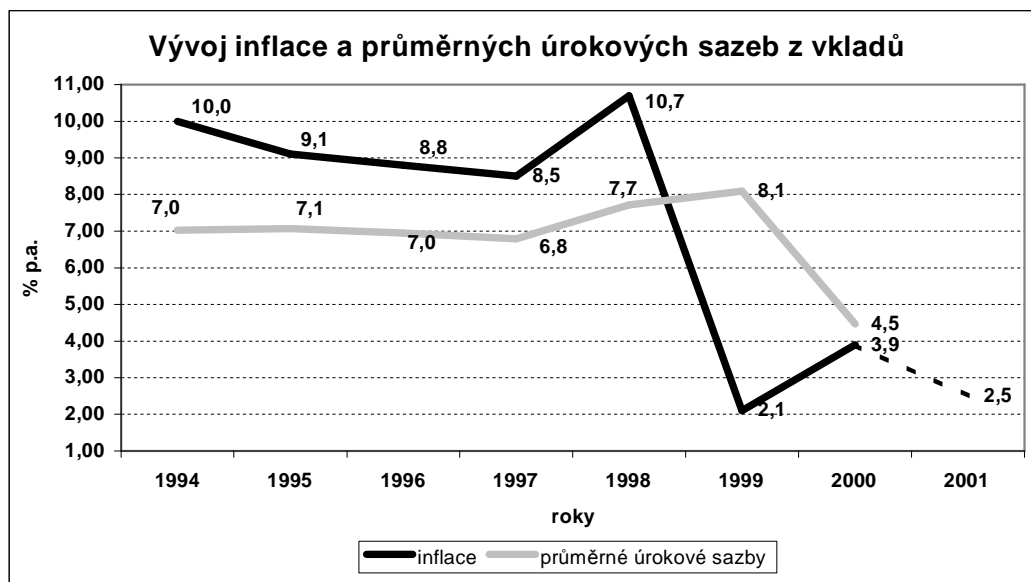
Tabulka 7

Rok v % p.a.							
1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
10,00	9,10	8,80	8,50	10,70	2,10	3,90	2,50

Za rok 2001 je uvedena předpokládaná inflace, kterou předpokládá Česká národní banka. ČNB předpokládá inflaci ve výši 2,5 %. Bank Austria Creditanstalt předpokládá inflaci ve výši 2,9 %.

Následující graf zobrazuje vývoj inflace a vývoj průměrných úrokových sazeb z vkladů v CZK. V grafu jsou použity hodnoty z předcházejících dvou tabulek (tabulka průměrných úrokových sazeb z vkladů v CZK, tabulka vývoje inflace).

Graf 8

U průměrných úrokových sazeb z vkladů je nutno ovšem ještě zahrnout daň, které tyto výnosy podléhají. Daň z úrokových výnosů v současné době činí u fyzických osob – rezidentů 15 %.

Porovnáním předchozích tabulek (tabulka 6 a 7) výše uvedeného grafu (graf 8) je možno zjistit, že pokud klient uložil své finanční prostředky na některý z produktů (termínovaný vklad, netermínovaný vklad, spořicí účet apod.), tak tyto prostředky se klientovi – investorovi začaly zhodnocovat teprve v roce 1999 a následujícím. Právě v tomto roce byly totiž průměrné úrokové sazby vyšší než výše inflace.

3. Vývoj v sektoru otevřených podílových fondů

Kolektivní investování pomocí investičních a podílových fondů se v poslední době stále více přibližuje standardům, které jsou obvyklé ve vyspělých zemích.

Začátek fungování a působení fondů byl v ČR ovlivněn jednak legislativou, která byla do značné míry nedostačující a také kupónovou privatizací.

Kupónová privatizace měla velký význam pro následný rozvoj fondů. Bylo to způsobeno tím, že v obou vlnách kupónové privatizace bylo do fondů vloženo více než 50 % investičních bodů, což mělo za následek vznik velmi silných fondů a investičních společností, které byly jejich správci.

V hospodářsky vyspělých zemích světa vznikaly fondy jako prostředek pro zhodnocení úspor, postupem času se staly důležitou alternativou spoření na bankovních (termínovaných) vkladech a spořitelních knížkách. U nás si většina občanů pod slovem fond vybavuje „problémy“, které jsou spojené s kupónovou privatizací. V dnešní době již také v ČR mají podílové fondy své místo a začínají se stávat významnou alternativou a důležitým

investičním doplňkem, který je využíván množstvím investorů.

Po ukončení druhé vlny kupónové privatizace zde působilo celkem 265 investičních a 194 podílových fondů, které byly obhospodařovány více než 100 investičními společnostmi. Koncem roku 2000 členové UNIS ČR spravovali 73 otevřených fondů (11 akciových, 44 smíšených, 7 obligačních, 8 fondů peněžního trhu, a 3 fondy fondů).

Na počátku 90. let byly v České republice založeny tři asociace, které sdružovaly investiční fondy.

Asociace investičních společností a fondů

- AISF byla založena v roce 1991 sdružením malých nebankovních fondů. Účelem vytvoření AISF je zvyšovat kvalifikaci manažerů fondů a pomoci při ochraně investorů.

Sdružení investičních společností

- SDIS bylo založeno v roce 1991.
- členem bylo 26 velkých společností, které vlastnily zhruba 67 % majetku, který byl privatizován v I. vlně kupónové privatizace

Sdružení investičních společností a fondů z Moravy a Slezska

- SISMFS bylo založeno v roce 1992 v Brně
- mezi členy patřilo 22 fondů a společností, které působily na území Moravy a Slezska

Vznik Unie investičních společností ČR – UNIS ČR vznikla v ČR v červnu 1996 a nahradila tři předchozí sdružení investičních společností. Unie sdružuje nejvýznamnější kolektivní investory (investiční společnosti a investiční fondy), kteří obhospodařují více než 80 % majetku z kupónové privatizace a nově zakládané korunové fondy.

Členové UNIS ČR

- AKRO investiční společnost a. s.
- CREDIT SUISSE ASSET MANAGEMENT investiční společnost a. s.
- InvestAGE a. s. investiční společnost
- Investiční kapitálová společnost KB a. s.
- Investiční společnost UNION
- KIS a. s. – Kapitálová investiční společnost České pojišťovny
- NEWTON INVESTMENT – investiční společnost a. s.
- OB Invest, investiční společnost a. s.
- Patria investiční společnost a. s.
- PPF investiční společnost
- Spořitelní investiční společnost a. s.
- ŽB-TRUST investiční společnost

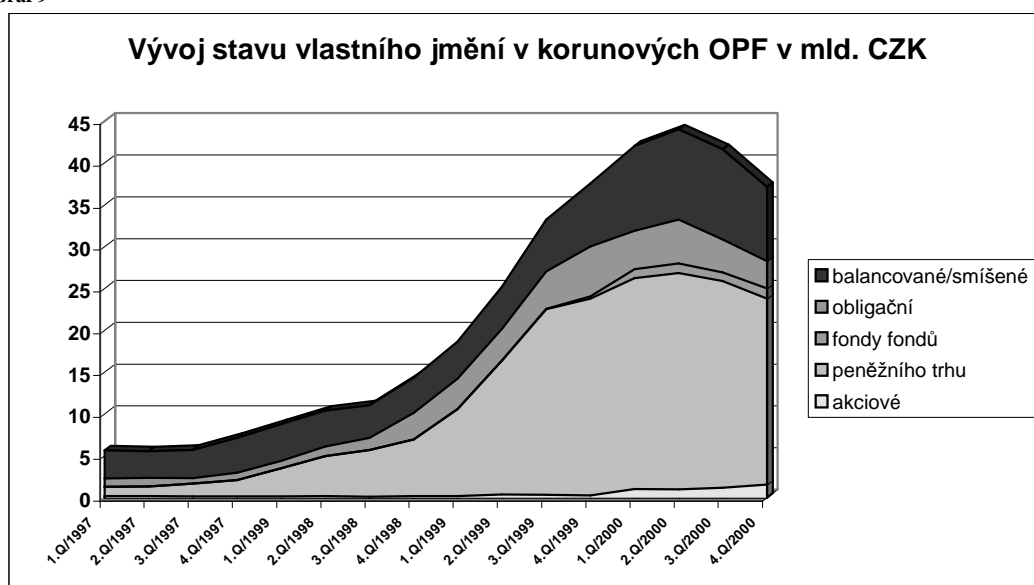
V této tabulce a následujících grafech jsou obsaženy pouze korunové OPF (v mld. CZK).

Tabulka 8

Vývoj vlastního jmění v korunových OPF (členů UNIS ČR) mld. CZK						
Konec období	akciové	peněžního trhu	obligační	balancované/smíšené	fondy fondů	OPF celkem
1.Q/1997	0,192	1,085	1,011	3,366	0,000	5,654
2.Q/1997	0,189	1,132	1,016	3,196	0,000	5,533
3.Q/1997	0,170	1,490	0,658	3,386	0,000	5,704
4.Q/1997	0,165	1,937	0,867	4,178	0,000	7,147
1.Q/1999	0,147	3,342	0,894	4,394	0,000	8,777
2.Q/1998	0,193	4,769	1,165	4,261	0,000	10,388
3.Q/1998	0,097	5,593	1,474	3,873	0,000	11,037
4.Q/1998	0,209	6,737	3,186	4,225	0,000	14,357
1.Q/1999	0,213	10,405	3,614	4,427	0,000	18,659
2.Q/1999	0,386	16,002	3,748	5,066	0,036	25,238
3.Q/1999	0,340	22,184	4,471	6,207	0,049	33,251
4.Q/1999	0,277	23,491	5,944	7,526	0,307	37,545
1.Q/2000	1,011	25,221	4,568	10,184	1,073	42,057
2.Q/2000	1,000	25,867	5,223	10,758	1,162	44,010
3.Q/2000	1,158	24,737	3,907	10,796	1,047	41,645
4.Q/2000	1,575	22,192	3,273	8,862	1,219	37,121

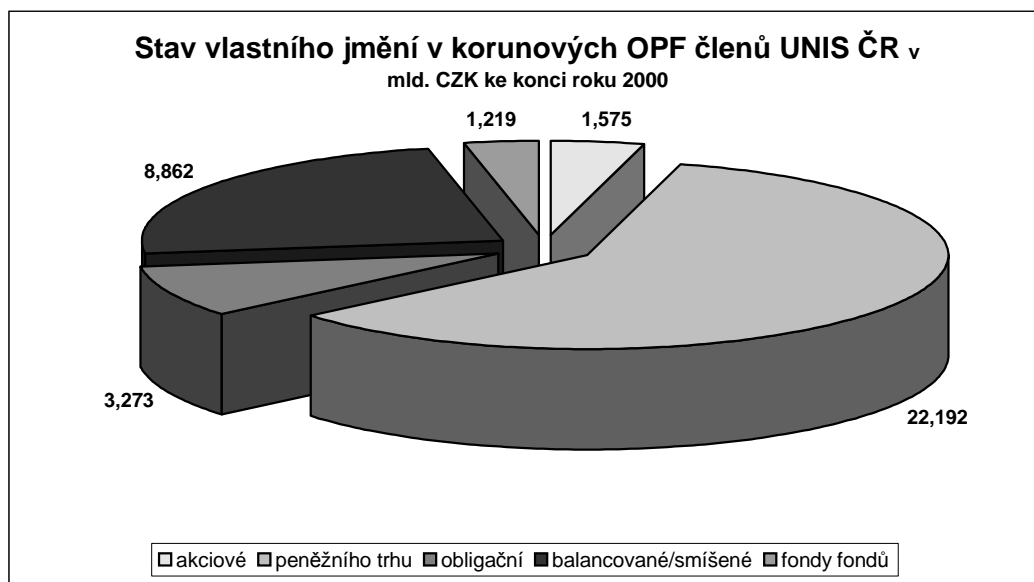
Graf zachycující vývoj vlastního jmění v korunových OPF členů UNIS ČR (v mld. CZK) v letech 1997 – 2000.

Graf 9

Následující graf zachycuje stav vlastního jmění v korunových OPF členů UNIS ČR, stav vlastního jmění je zachycen k 31/12/2000.

Graf 10

Tabulka zobrazuje vývoj vlastního jmění v OPF členů UNIS ČR v letech 1997 – 2000 (mld. CZK).

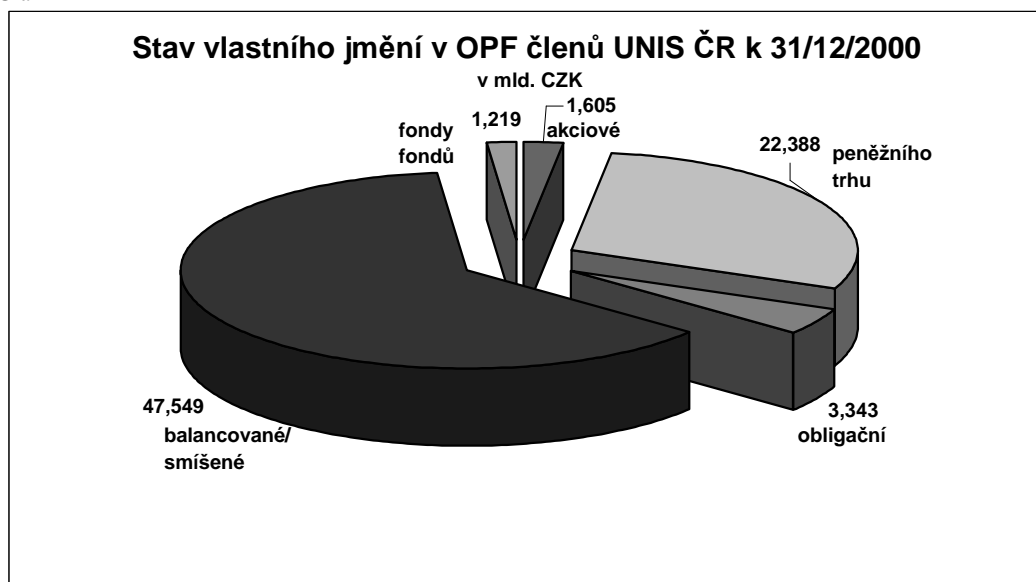
Jedná se o veškeré OPF členů UNIS ČR (jak o korunové OPF, tak o OPF v zahraničních měnách).

Tabulka 9

Vývoj vlastního jmění OPF členů UNIS ČR						mld. CZK
Konec období	akciové	peněžního trhu	obligační	balancované/ smíšené	fondy fondů	OPF celkem
1.Q/1997	0,192	1,085	1,146	7,444	0,000	9,867
2.Q/1997	0,189	1,132	1,140	6,269	0,000	8,730
3.Q/1997	0,170	1,490	0,786	6,712	0,000	9,158
4.Q/1997	0,165	1,937	0,986	8,366	0,000	11,454
1.Q/1999	0,147	3,342	1,003	8,291	0,000	12,783
2.Q/1998	0,193	4,769	1,254	7,823	0,000	14,039
3.Q/1998	0,097	5,593	1,557	6,549	0,000	13,796
4.Q/1998	0,209	6,737	3,143	6,706	0,000	16,795
1.Q/1999	0,213	10,414	3,693	6,355	0,000	20,675
2.Q/1999	0,387	16,009	3,930	16,001	0,036	36,363
3.Q/1999	0,340	22,191	4,651	15,287	0,049	42,518
4.Q/1999	0,277	23,497	6,125	22,843	0,307	53,049
1.Q/2000	1,011	25,372	4,751	28,071	1,073	60,278
2.Q/2000	1,052	26,010	5,408	29,835	1,162	63,467
3.Q/2000	1,189	24,882	3,966	40,475	1,047	71,559
4.Q/2000	1,605	22,388	3,343	47,549	1,219	76,104

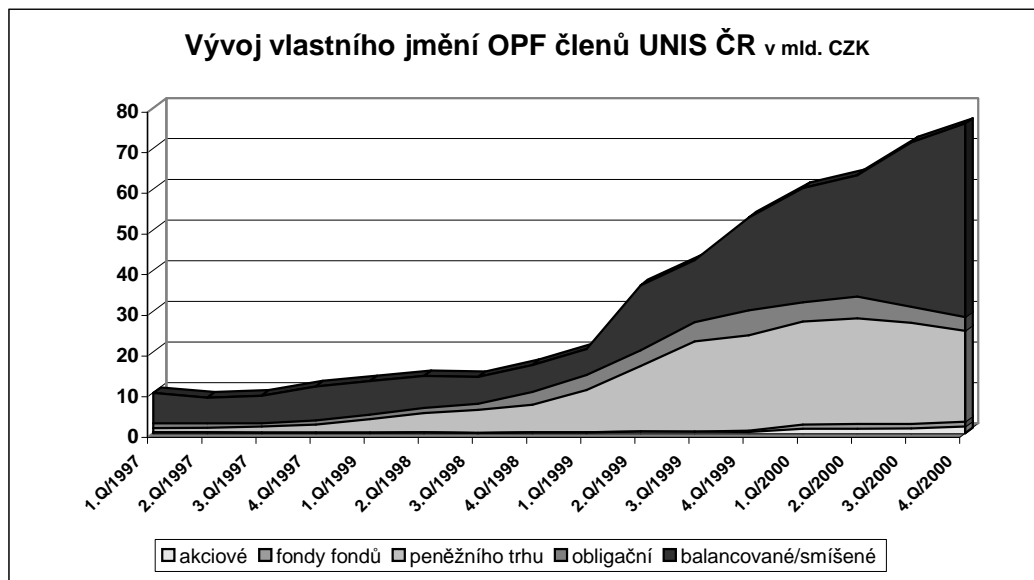
Graf zobrazující stav jmění OPF členů UNIS ČR k 31/12/2000 v mld. CZK

Graf 11

Graf zobrazující vývoj vlastního jmění v OPF členů UNIS ČR v mld. CZK v letech 1997 – 2000.

Graf 12

Největší podíl v otevřených podílových fondech mají balancované/smíšené fondy, jejichž majetek se odhaduje na více jak 47,5 mld. CZK (z toho tvoří přibližně 8,9 mld. majetek v korunových fondech tohoto typu a zbylá část připadá na fondy, které jsou denominovány v zahraničních měnách). V následujících fondech tvoří podstatnou část korunové OPF, na OPF investující v zahraničních měnách připadá pouze nepatrná část finančních prostředků, které jsou v těchto fondech spravovány. Fondy peněžního trhu obhospodařovaly k 31/12/2000 majetek ve výši necelých 22,4 mld. CZK (z toho je téměř 22,2 mld. v korunových fondech peněžního trhu). U dluhopisových (obligačních) fondů je majetek ve výši zhruba 3,4 mld. CZK (z toho je 3,2 mld. CZK v korunových dluhopisových fondech). Akciové fondy k tomuto datu spravovaly majetek ve výši 1,6 mld. CZK a fondy fondů ve výši 1,2 mld. CZK, podstatná část majetku těchto fondů byla spravována v korunových fondech UNIS ČR.

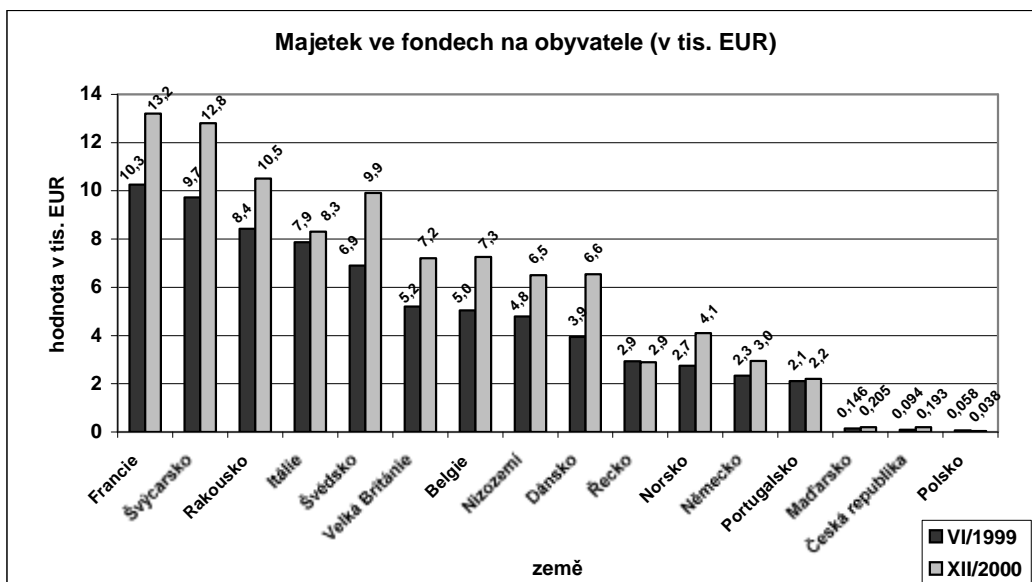
Celkový majetek, který byl obhospodařován otevřenými podílovými fondy (členů UNIS) činil na konci roku 2000 více jak 76 mld. CZK.

Dle analytiků se předpokládá, že v zahraničních OPF mají čeští investoři uloženo přibližně 10 – 15 mld. CZK. (uvedeno v týdeníku *EURO* 21/2001 str. 52).

Mezi Českou republikou a ostatními vyspělými zeměmi stále ještě existuje propastný rozdíl v poměru mezi objemem prostředků, které jsou investovány do fondů na jednoho obyvatele daného státu.

Následující graf zobrazuje majetek ve fondech přepočítaný na jednoho obyvatele daného státu k červnu 1999 a ke konci roku 2000.

Graf 13

V červnu 1999 majetek ve fondech přepočítaný na jednoho obyvatele v České republice činil v průměru 94 EUR. Ke konci roku 2000 majetek ve fondech vzrostl na 193 EUR na jednoho obyvatele, což představuje nárůst více než dvojnásobný nárůst, ale v porovnání s ostatními evropskými státy (státy EU) je podíl finančních prostředků uložených v podílových fondech stále ještě nízký.

Největší majetek v otevřených podílových fondech mají Francouzi (stejně jako v roce 1999), hodnota přepočítaná na jednoho obyvatele dosahuje více jak 13 000 EUR. V porovnání s předešlým rokem je ve všech výše uvedených zemích vidět nárůst majetku spravovaného otevřenými podílovými fondy (kromě Polska, kde hodnota majetku nepatrně klesla).

4. Stavební spoření

Stavební spořitelny začaly v ČR působit před sedmi lety. V současné době působí na území České republiky 6 stavebních spořitel, které zde nabízejí své služby. Podle průzkumu investičního chování obyvatelstva obsadilo stavební spoření čtvrtou příčku. Více oblíbené jsou podle výzkumu spořicí a postřizové účty a vkladní knížky.

Na podzim loňského roku byl proveden průzkum veřejného mínění, z jehož výsledků vyplývá, že v České republice stavebně spoří 41 % občanů starších 18 let. Na podzim předloňského roku dle průzkumu stavebně spořilo o 6 % méně, tj. 35 % dotázaných (viz. graf 15 Podíl počtu spořících občanů – str. 24).

Pro stavební spoření a stavební spořitelny byl uplynulý loňský rok velmi úspěšný. Podobné výsledky jako v roce 2000 zaznamenaly stavební spořitelny naposledy v roce 1997, kdy zaznamenaly vyšší tempo uzavřených smluv. Po každoročním náporu klientů v závěru roku mělo všech šest stavebních spořitel, které působí na trhu v České republice, dohromady podepsáno více jak 3,5 mil. platných smluv o stavebním spoření.

Stavební spořitelny působící v České republice:

Českomoravská stavební spořitelna

ČS – stavební spořitelna

HYPOT stavební spořitelna

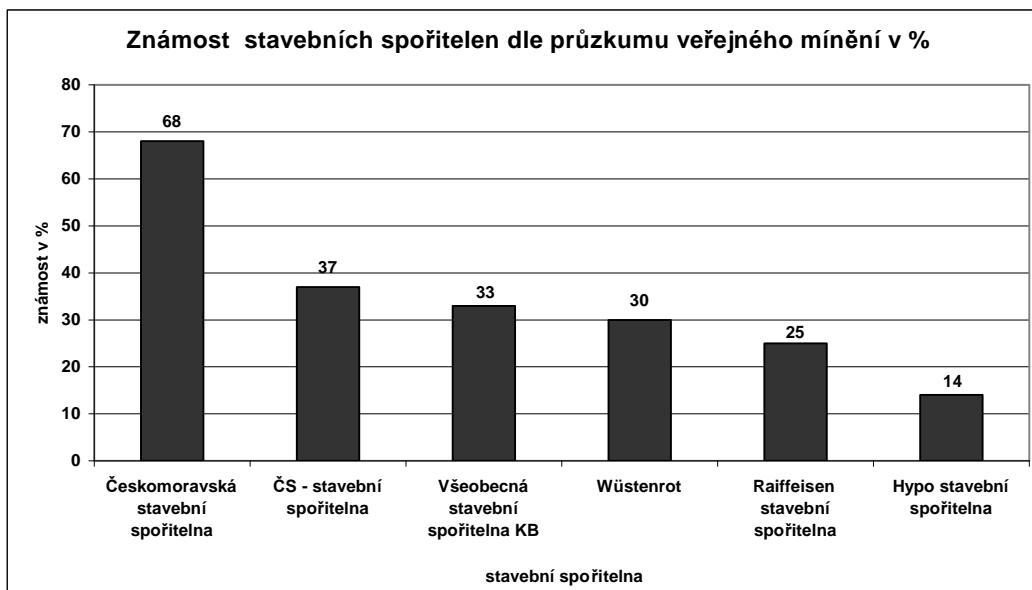
Všeobecná stavební spořitelna Komerční banky

Raiffeisen stavební spořitelna

Wüstenrot stavební spořitelna

Graf zobrazující známost obyvatelstva jednotlivých stavebních spořitel.

Graf 14

Tento

průzkum byl proveden koncem roku 2000 a byl uveřejněn na finančním serveru www.penize.cz

Stavební spoření se v České republice těší stále velké oblibě. Domácnosti mají ve stavebním spoření uloženo kolem 10 % svých volných peněžních prostředků (tento podíl potvrzuje graf 18 – Jaké produkty se nejčastěji používají pro uložení finančních prostředků ke konci roku 2000, který je uveden na str. 30).

Příznivé výsledky, kterých stavební spoření dosahuje je možno přičíst několika jevům,

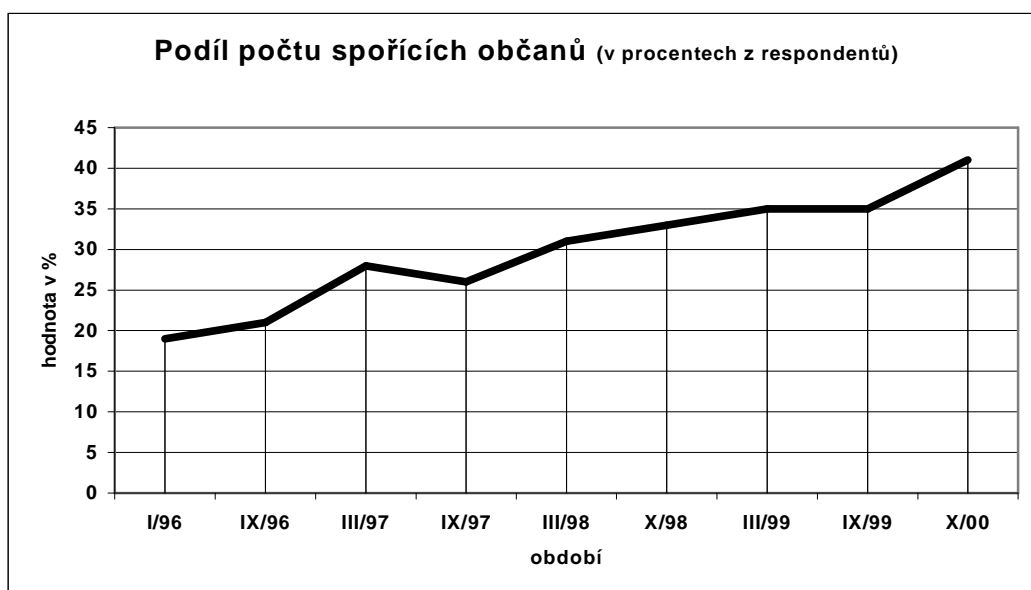
které se zde objevují. Jelikož stavební spořitelny zde působí již sedmý rok a stavební spoření se sjednává na dobu minimálně 5 let, přibývá klientů, kterým již tento pětiletý cyklus stavebního spoření skončil a u klientů uzavírají další smlouvy a tak se připočítávají k novým klientům. Hlavním důvodem stavebního spoření však zůstává státní příspěvek ve výši 25 % z ročního vkladu, max. však 4 500 CZK ročně.

Spolu s počtem klientů stoupl v loňském roce i tempo růstu objemu vkladů. Naspořená částka dosáhla koncem roku více jak 110 mld. CZK, což představuje nárůst o 17 % oproti předloňskému roku.

Následující graf zobrazuje podíl všech občanů, kteří mají uzavřené stavební spoření u stavební spořitelny.

Graf potvrzuje, že stavební spoření jako produkt pro zhodnocení volných finančních prostředků využívá čím dál více občanů.

Graf 15

Dle provedeného průzkumu veřejného mínění, který byl proveden v prosinci roku 2000 a uveden v MF Dnes.

5. Kapitálové pojištění – životní, penzijní

Přestože se prakticky neustále zvyšovala na trhu nabídka pojistných produktů a docházelo také ke zvyšování počtu pojišťoven, pojistný trh vykazoval v devadesátých letech v podstatě finanční stabilitu a poměrně vysokou dynamiku růstu.

Mezi produkty nabízené pojišťovnami lze jako investiční produkt využít zejména životní kapitálové pojištění a penzijní připojištění.

Životní pojištění

Předepsané pojistné celkem dosáhlo výše 69,0 mld. Kč, což je o více jak 10 % více než činilo předepsané pojistné v roce 1999.

Vyšší růst vykazalo předepsané pojistné u životního pojištění než u neživotního pojištění. Předepsané pojistné u životního pojištění činilo v roce 2000 více jak 22 mld. CZK a oproti roku 1999 tak vzrostlo o 13,2 %. Předepsané pojistné u neživotního pojištění dosáhlo v roce 2000 výše 46,5 mld. CZK, což představuje nárůst oproti roku 1999 o 9,4 %.

Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném se tím zvýšil z 31,7 % v roce 1999 na 32,7 % v roce 2000. Jelikož byl přijat zákon, který umožňuje daňové úlevy pro životní pojištění, dá se předpokládat, že se tento podíl bude nadále zvyšovat (podíl životního a neživotního pojištění činí v zemích EU v průměru 58 %).

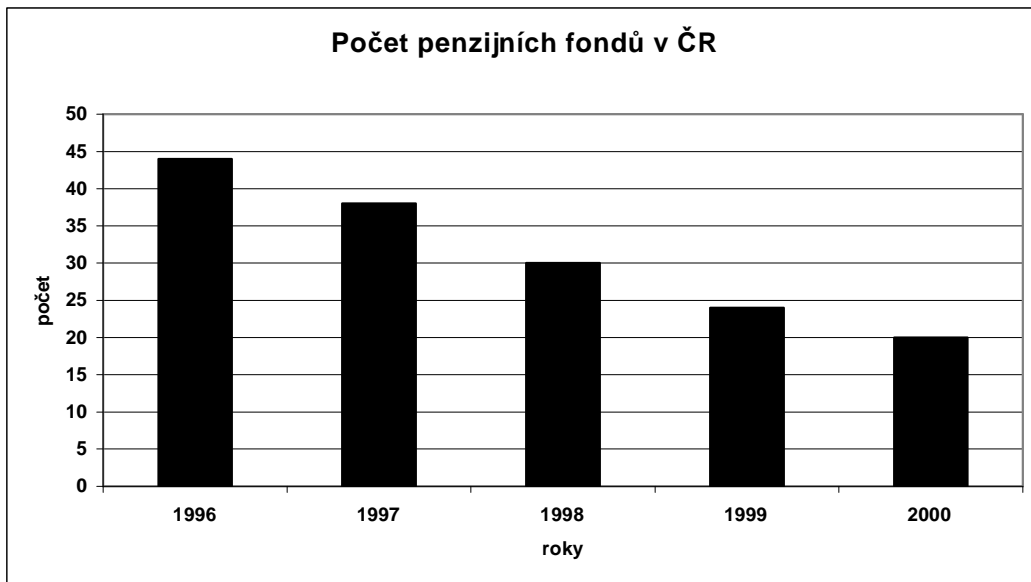
Právě v roce 2001 a v roce následujícím se očekává nebyvalý rozvoj v oblasti životního pojištění, který souvisí se zavedením daňových úlev pro občany, které si toto pojištění sjednají. Daňové zvýhodnění, které bylo uznáno, přináší určité výhody i zaměstnavatelům, kteří se rozhodnou motivovat své zaměstnance tak, že jim budou na pojištění přispívat. Podobnou výhodu mají zaměstnavatelé také u penzijního připojištění svých zaměstnanců. Zaměstnavatel může svého zaměstnance motivovat tím způsobem, že bude zaměstnanci přispívat na penzijní připojištění (v podstatě se jedná o zvýšení mzdy zaměstnance). Výhoda pro zaměstnavatele spočívá v tom, že z částky, kterou zaměstnanci přispívá na penzijní připojištění neplatí zdravotní a sociální zabezpečení (3 % z hrubé mzdy, max. však 500 CZK).

Jak u životního pojištění, tak i u penzijního připojištění se v následujících letech očekávají další přírůstky počtu účastníků. Důvodem jsou jednak daňové úlevy, kterou lze získat při uzavření smlouvy, u penzijního připojištění je úkolem nahradit chybějící částky ze systému státního starobního pojištění.

Penzijní připojištění

Následující graf zobrazuje počet penzijních fondů působících v ČR. Celkový počet penzijních fondů se snižuje, což souvisí např. s velikostí fondu, počtem klientů, strategií fondu apod.

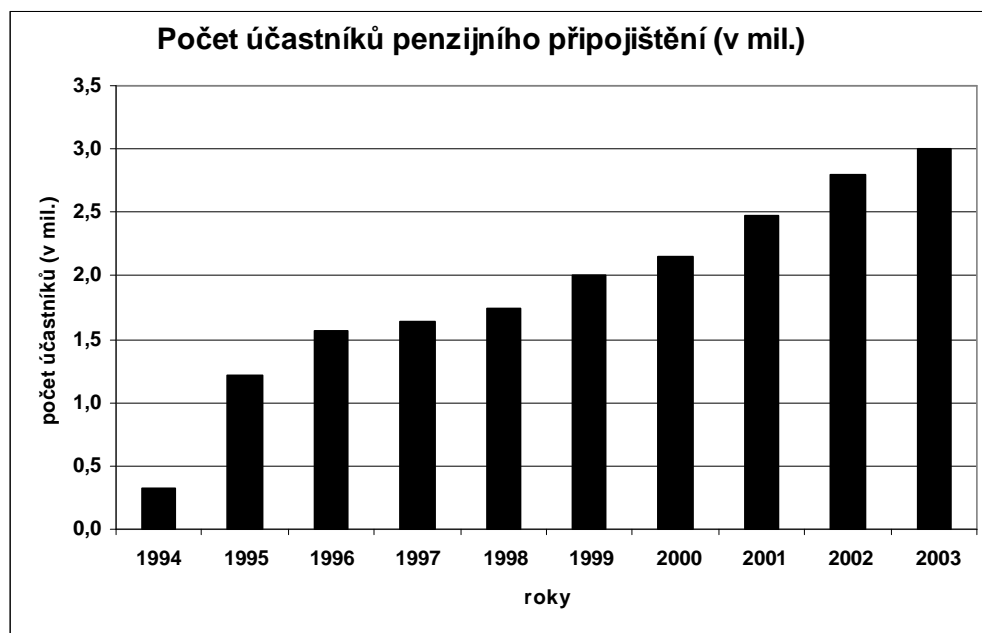
Graf 16

V současné době působí na českém trhu penzijní připojištění dvacet penzijních fondů. Vzhledem k přijetí novely zákona o penzijním připojištění, které vyžaduje zvýšení základního jmění fondu z dvaceti na padesát miliónů CZK se očekává další koncentrace fondů. Odborníci se domnívají, že během následujících let by se měl počet fondů pohybovat kolem patnácti. Pět největších penzijních fondů ovládá téměř 90 % trhu, o zbývající část trhu se dělí ostatní fondy.

Následující tabulka a graf zobrazují počet účastníků penzijního připojištění v letech 1994 – 2003 (v letech 2001 – 2003 je uvedená prognóza vývoje).

Graf 17

Do budoucna je možno očekávat další nárůst účastníků penzijního připojištění. To může být zapříčiněno několika důvody. Za prvé je možno za splnění určitých podmínek využít daňové úlevy při platbě penzijního připojištění. Mezi další fakta, která je nutno si uvědomit, patří určitá schopnost státu v budoucnu vyplácet starobní (a jiné) důchody. Což souvisí s úlohou ekonomicky aktivního obyvatelstva, které se bude v budoucnu neustále snižovat, resp. bude se zvyšovat počet lidí, kteří budou v důchodovém věku.

6. Akcie

Investice do akcií představují pro potencionálního investora možnost dosažení obrovského zisku, ale zároveň obrovské ztráty. U této investice platí pravidlo, že pokud požadujeme vyšší výnos, podstupujeme vyšší riziko z neúspěchu. Vyšší riziko, které potencionální investor podstupuje ještě ale neznamená zaručený úspěch a vysoký výnos.

Každá fyzická osoba může po splnění určitých podmínek začít investovat do akcií společností.

Investovat do akcií lze prostřednictvím burzy (BCPP – Burza cenných papírů Praha) nebo prostřednictvím RM – Systemu.

Historie a vývoj burzy

Vznik a vývoj burzy souvisí se vznikem a rozvojem tržního hospodářství. Burza jako zvláštní druh trhu vznikla v době, kdy se na trhu začalo objevovat zastupitelné zboží (zpočátku se jednalo o cenné papíry ve formě směnek). První burzy v Evropě se začínají objevovat ve 12. a 13. století v Janově, Florencii, Benátkách a Miláně. Slovo „burza“ se začíná používat v Belgii (Bruggy), kde se pravidelně scházeli kupci na obchodních schůzkách, které se nazývaly „de beurse“ podle domu rodiny Van de Beurse. Ve 30. letech 16. století se burza přenesla do Antverp (Belgie), kde byla vybudována první zvláštní burzovní budova. V prvním období vývoje burzy byly předmětem obchodů jen směnky a mince, později se začíná objevovat i první skutečné zboží.

Začátek období vzniku moderních burz je spojen s amsterdamskou burzou, která začíná používat techniky moderních obchodů a burzovní spekulace, zejména s rozvojem nových druhů cenných papírů - akcií a dluhopisů. S rozvojem tržních vztahů vznikají významné burzy jako je berlínská burza založená v roce 1739, newyorská (1792), Corn Exchange v Londýně v r. 1745.

Ve 20. století klesá význam lokálních burz a vzrůstá význam velkých mezinárodních burz.

Počátky českého burzovníctví byly založeny už v polovině 19. století. Původně se obchodovalo s obilím a zemědělskými plodinami na týdenních trzích. K prvnímu organizovanému obchodu se zbožím došlo v Praze v roce 1861 založením tzv. Produktenhalle. Byla založena burza peněžní, na zboží a plodiny, ale vzhledem k nízkému počtu účastníků byla po krátké době své existence zrušena.

Velmi úspěšná byla pražská burza při obchodech s cukrem, pro tyto obchody byla střediskem pro celé Rakousko – Uhersko. Po první světové válce obchod se zbožím ustoupil do pozadí a v podstatě se obchodovalo jen s cennými papíry.

V meziválečném období prožívala burza obrovský rozmach, který ale byl ukončen druhou světovou válkou. K obnovení burzy tak došlo až v 90. letech. V dubnu 1993 se na pražské burze uskutečnily první obchody.

RM – System

RM – System není burza, ale akciová společnost, která vznikla v souvislosti s kupónovou privatizací jako jedno z technických zabezpečení. RM – System je organizátorem trhu s cennými papíry a proto není založen na členském principu, účastníkem obchodů se může stát každá fyzická (nebo právnická) osoba.

Výhodou prodeje přes RM – System je, že zde může obchodovat každý, aniž by musel mít svého makléře. Ten, kdo chce prodat (koupit) své akcie na burze, musí využít služeb některé z makléřských firem, protože přímo na burze běžný člověk obchodovat nemůže.

Burza se jako největší organizátor trhu v ČR podílí asi z 95 % na celkovém objemu obchodů cenných papírů. Další z veřejných trhů, RM-Systém, realizuje asi 5 %.

Na burze se obchoduje na třech úrovních, trzích

Hlavní trh – na hlavní trh jsou připuštěny pouze společnosti, které splňují náročná kritéria, která se týkají hospodářských výsledků, objemu emise apod.

Vedlejší trh - na tomto trhu emitují společnosti na které nejsou kladeny tak velké požadavky na kvalitu

Volný trh – na tomto trhu se obchoduje s akciemi ostatních (i méně známých) společností

Nový trh – je součástí vedlejšího trhu, a je zaměřen především na mladé, dynamicky se rozvíjející společnosti, které mají růstový potenciál a hledají potřebný kapitál pro svůj další rozvoj

Tabulka 10 - zobrazuje pouze vybrané druhy akcií

Název	kurz k 31/12/99	kurz k 31/12/00	změna v %
Energoauqua	69,12	262,30	279,50
Zetor	10,30	24,00	133,00
Komerční banka	612,50	912,50	48,90
Unipetrol	51,12	62,15	21,60
ČEZ	88,63	101,10	14,10
Daewoo Avia	100,00	40,00	-60,00
IPB	100,92	57,29	-43,20

Ve výše uvedené tabulce je vidět, jakého procentuálního výnosu (poklesu) lze dosáhnout při investování do akcií. Nejsou neobvyklé ani výnosy/ztráty v řádech stovek či tisíců procent za rok.

Specifická forma obchodování na burze

Specifickou formou obchodování ve vyspělých tržních ekonomikách je tzv. trh přes přepážku. Jedná se o termín používaný v souvislosti s obchodováním akcemi s nimiž se neobchoduje na burze. Do této kategorie patří v USA tzv. NASDAQ. Veškeré informace jsou shromažďovány pomocí počítačů, kde jsou zadány veškeré informace o kurzech cenných papírů apod. Na trhu NASDAQ se obchodují především akcie technologických a internetových firem, které vzešly z rizikového kapitálu. Akcie těchto technologických a internetových firem mohou dosáhnout růstu v desítkách či stovkách procent. Ale zároveň se mohou velmi rychle také znehodnotit. V současné době dochází spíše k velkému znehodnocení investic uložených v akciích technologických firem. Určitým doporučením zde může být, neinvestovat veškerý kapitál do akcií jedné společnosti, jednoho oboru či jedné oblasti, ale svou investici diverzifikovat mezi akcie několika společností. Toto doporučení neplatí ovšem jen pro investice do akcií, ale pro jakékoliv investice.

V současné době jsou také již v nabídce některých bank a některých společností také služby, které zprostředkují nákup akcií na vybraných akciových trzích v zahraničních. Tato služba investorovi spočívá v tom, že mu je umožněno obchodování se zahraničními cennými papíry v zahraničí. Investice může v podstatě probíhat několika způsoby. První možností je, že klient – investor svěří se finanční prostředky dané společnosti, která s nimi poté následně disponuje a za přede stanovených podmínek se kterými klient – investor souhlasí, a tato společnost dále se svěřenými finančními prostředky (cennými papíry) obchoduje. Další možností může být, že klient – investor má svého makléře, který zprostředkovává pro klienta nákup jím vybraných cenných papírů. O tom do jakých cenných papírů bude investor vkládat své volné finanční prostředky rozhoduje sám či na doporučení svého makléře. Tato služba nabízená např. ČSOB, která zprostředkuje svým klientům investice do zahraničí (např. do zahraničních podílových fondů KBC – vlastník ČSOB).

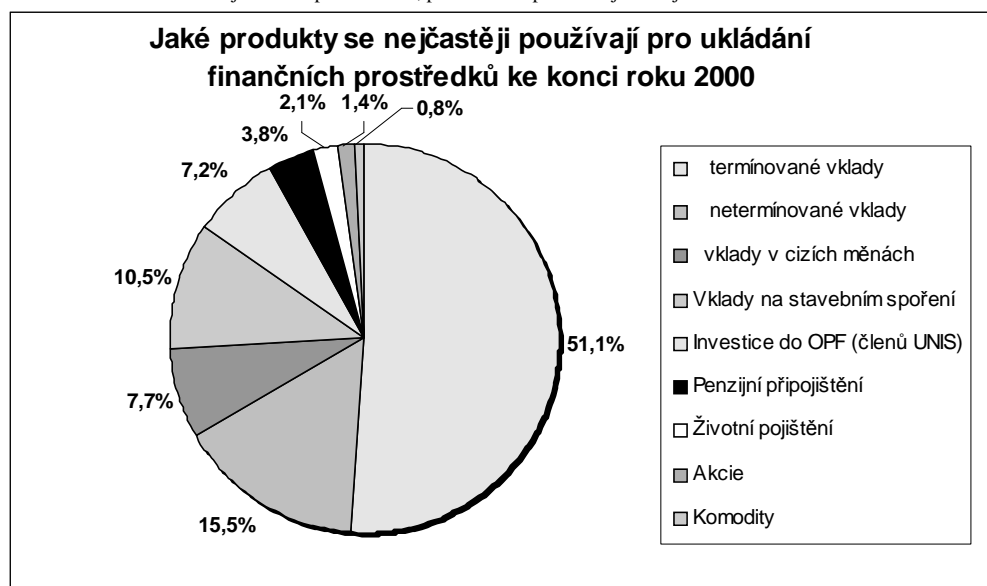
7. Závěr - zhodnocení

Následující tabulka a graf zobrazují, jaké produkty se nejvíce využívají pro ukládání volných finančních prostředků. V tabulce jsou uvedeny údaje z předchozích stránek, které zobrazují vklady do různých produktů.

Tabulka 11

Produkt	Objem v mld. CZK
Vklady domácností u peněžních ústavů	780,980
termínované	534,542
netermínované	162,656
vklady v cizích měnách	80,782
Vklady na stavebním spoření	110,400
Investice do OPF (členů UNIS ČR)	76,107
Penzijní připojištění	40,000
Životní pojištění	22,000
Akcie	15,000
Komodity	8,000

Graf 18 U akcií a komodit je uveden pouze odhad, protože se nepodařilo zjistit objektivní informace.

Z tohoto grafu vyplývá, že největší část volných finančních prostředků mají občané uloženy stále na termínovaných vkladech, které již v dnešní době nepředstavují efektivní investici, protože výnos z termínovaných vkladů je nízký. Na těchto termínovaných vkladech bylo uloženo více jak 52 % volných finančních prostředků.

Zhruba 16 % peněžních prostředků „leželo volně“ na netermínovaných vkladech (běžných účtech). Přibližně 11 % prostředků bylo investováno prostřednictvím stavebního spoření, které je zvýhodněno státní podporou ve výši 25 % z ročního vkladu (max. 4 500 CZK).

Vzhledem k trendu, který se v současné době projevuje, v budoucnu očekávám nárůst investic do otevřených podílových fondů (zejména do OPF dluhopisových a OPF peněžního trhu, protože u těchto fondů je poměrně vysoká likvidita a výnos je zpravidla vyšší než u termínovaných vkladů, minimální investiční horizont je 2 roky u dluhopisových a 6 měsíců u fondů peněžního trhu). Dle mého názoru, bude také více lidí preferovat investice do kapitálového životního pojištění a do penzijního připojištění. U životního pojištění lze poprvé v roce 2000 uplatnit daňovou úlevu, u penzijního připojištění bylo možno daňové úlevy využít již v minulých letech, což také mělo za následek zvýšení poptávky po tomto produktu. Stále oblíbenou variantou jistě bude i nadále zůstat stavební spoření.

V příloze této práce je jako Příloha 1 uveden obdobný graf, který zobrazuje strukturu produktů, které byly využívány ke konci června roku 1999.

II. Charakteristika depozitních a investičních produktů

1. *Vklady na viděnou - běžné účty*

Jedná se o kdykoliv bez výpovědi splatné vklady u bank. Jsou to vklady, které mají různou formu běžných, resp. kontokorentních účtů, které slouží především k provádění bezhotovostního platebního styku. Hlavním důvodem zřizování těchto účtů je proto provádění bezhotovostního platebního styku.

Vzhledem k možnosti kdykoli disponovat s vkladem, bývá úroková sazba na těchto vkladech relativně nízká a proto je na těchto účtech vhodné udržovat zůstatek pouze v potřebné výši pro platební styk. Banky samy často nabízejí klientům, jejichž běžný účet dlouhodoběji vykazuje vyšší zůstatek, výhodnější formy uložení těchto finančních prostředků (převedení peněžních prostředků na termínované vklady, do podílových fondů apod.), popř. tento účet zvýhodňují dodatečnými premii ve formě určité úrokové přírážky.

Vklady jsou pojištěny ze zákona o bankách 21/1992 Sb. na 90 %, maximálně však do částky 400 000 CZK. Toto pojištění se vztahuje pouze na vklady v CZK. Od 1/1/2002 se předpokládá novelizace tohoto zákona, po této novele budou vklady pojištěny na 90 %, maximálně však do částky odpovídající 15 000 EUR (přibližně 520 000 CZK). Po této novele budou ze zákona pojištěny také vklady v cizích měnách. Po vstupu České republiky se předpokládá zvýšení maximální částky na 25 000 EUR (přibližně 865 000 CZK). Toto pojištění se také bude vztahovat na vklady v cizích měnách.

2. *Termínované vklady*

Jsou vklady na pevnou částku (výše vkladu se během jeho trvání nemění), které klient ukládá u banky za účelem získání vyššího úrokového výnosu s podmínkou, že po sjednanou dobu se vzdává možnosti disponovat s peněžními prostředky z tohoto vkladu (prostředky je možno z vkladu předčasně vybrat po uhrazení určité smluvní pokuty za nedodržení podmínek).

Z hlediska způsobu časového omezení dispozice s vkladem se rozeznávají dva druhy termínovaných vkladů:

- vklady na pevnou lhůtu – vklady deponované v bance na předem pevně sjednanou lhůtu, zpravidla se jedná o lhůty od jednoho týdne do několika měsíců
- vklady s výpovědní lhůtou – vklady u nichž je dispozice omezena předem sjednanou výpovědní lhůtou

Pro úrokové sazby z termínovaných vkladů jsou charakteristické zpravidla tyto vlastnosti:

- jsou tím vyšší, čím větší je výše vkladu a čím delší je doba splatnosti (popř. výpovědní lhůta)
- rychleji a těsněji se přizpůsobují vývoji tržní úrokové míry, než je tomu u běžných vkladů
- úroková sazba je u vkladů na pevnou (a zejména krátkodobou) lhůtu většinou stanovena fixně po celou dobu splatnosti, u vkladů s výpovědní lhůtou se většinou během trvání vkladu mění

Způsob úročení může být stanoven:

- fixním úročením – úroková sazba je fixní, pevná po celou dobu trvání vkladu
- pohyblivým úročením – úroková sazba je vázána na určitou sazbu (základní sazba banky, diskontní sazba centrální banky) a mění se podle změn sazby, na kterou je vázána

Termínovaných vkladů využívá (kromě domácností, bank a dalších finančních institucí) především podnikatelský sektor. Hlavním důvodem k vytváření termínovaných vkladů je uložení peněz, o kterých podnik ví, že je bude potřebovat až za určitý, předem známý čas (platba daní, výplata dividend).

Vklady jsou pojištěny ze zákona o bankách 21/1992 Sb. na 90 %, maximálně však do částky 400 000 CZK. Toto pojištění se vztahuje pouze na vklady v CZK. Od 1/1/2002 se předpokládá novelizace tohoto zákona, po této novele budou vklady pojištěny na 90 %, maximálně však do částky odpovídající 15 000 EUR (přibližně 520 000 CZK). Po této novele budou ze zákona pojištěny také vklady v cizích měnách. Po vstupu České republiky se předpokládá zvýšení maximální částky na 25 000 EUR (přibližně 865 000 CZK). Toto pojištění se také bude vztahovat na vklady v cizích měnách.

3. Úsporné vklady, spořicí účty

Jedná se o vklady na úsporných vkladových účtech, proti kterým je vystaven doklad obdobný vkladní knížce či je pouze uzavřena smlouva o zřízení daného účtu. Dispozice s peněžními prostředky z tohoto vkladu je možný proti předložení určitého dokladu.

Úsporné vklady slouží k dlouhodobějšímu uložení peněžních prostředků a nejsou tedy určeny k využívání pro platební styk.

Na rozdíl od termínovaných vkladů se v průběhu uložení mění zůstatek v důsledku dodatečných vkladů či výběrů (které nejsou u termínovaných vkladů možné před uplynutím sjednané lhůty na kterou jsou sjednány). Způsob úročení úsporných vkladů, spořicí účtů je podobný jako u termínovaných vkladů.

Pro výši a chování úrokových sazeb z úsporných a spořicí účtů platí:

- výše úrokových sazeb z těchto vkladů leží zpravidla pod úrovní srovnatelných termínovaných depozit
- citlivost úrokových sazeb z úsporných vkladů na změny v tržní úrokové míře je nižší než u termínovaných vkladů

Tyto vklady představují velmi oblíbenou formu spoření mezi obyvatelstvem. Důvody k tomu lze spatřit:

- tyto vklady jsou relativně likvidní
- lze na nich měnit zůstatek dle aktuální potřeby (tzn. průběžně ukládat či vybírat finanční prostředky)
- dávají možnost přizpůsobení podle konkrétních požadavků vkladatele
- nejsou s nimi spojeny dodatečné náklady (poplatky, provize apod.)
- v neposlední řadě hraje velkou roli tradice

Tento druh produktu může být pojmenován nejrozumnějšími způsoby: - např. vkladní knížky, spořicí účty, různá S(R) – Konta apod.

Pojištění vkladů viz. Termínované vklady na předcházející stránce.

4. Vkladové listy a bankovní dluhopisy

Banky získávají zdroje také emisí různých forem vlastních dluhopisů. Může se jednat o nejrozličnější druhy a formy dluhopisů, které se navzájem odlišují v:

- doba splatnosti – pohybuje se od jednoho měsíce po několik let
- převoditelnost dluhopisů – dluhopisy se mohou vyskytnout na jméno, na řad nebo na majitele
- sekundární obchodovatelnost – sekundární obchodovatelnost zajišťuje emitující instituce nebo mohou být obchodovatelné na veřejném trhu
- forma dluhopisů – dluhopisy mohou být jak v listinné, tak v zaknihované (dematerializované) podobě

Způsob úročení bankovních dluhopisů může být stanoven v zásadě ve třech formách.

- dluhopisy mají emisní a umořovací kurz odpovídající nominální hodnotě a v pravidelných intervalech jsou vypláceny úroky (kupón)
- dluhopisy jsou vydávány s emisním kurzem v nominální hodnotě, v době jejich splatnosti je jednorázově splacena jistina plus úrok vypočtený za celou dobu splatnosti
- diskontované dluhopisy mají emisní kurz diskontován ke dni emise (snížený o úrok za celou dobu splatnosti), v době splatnosti je vyplacena nominální hodnota dluhopisu (snížená o daň z úroků)

Úroková sazba u dluhopisů může být stanovena fixně na celou dobu splatnosti nebo proměnlivým způsobem s předem pevně definovanou vazbou na stanovenou referenční sazbu.

5. Hypoteční zástavní listy

Hypoteční zástavní listy jsou speciálním druhem dluhopisů emitovaných (hypotečními) bankami, jejichž krytí je zabezpečeno zástavním právem na nemovitosti. Banky totiž zdroje získané emisí hypotečních zástavních listů mohou využít pouze na poskytování hypotečních úvěrů.

Vzhledem k tomu, že hypoteční úvěry jsou v důsledku zajištění zástavním právem k nemovitostem relativně málo rizikové, jsou z tohoto důvodu i hypoteční zástavní listy velmi bezpečným cenným papírem.

Pro investora, který investuje do hypotečních zástavních listů, přinášejí ve srovnání s „obyčejnými“ dluhopisy následující výhody:

- jsou relativně málo rizikové
- jsou zpravidla dobře sekundárně obchodovatelné
- jejich úrokový výnos nepodléhá dani z příjmu

Vzhledem k výhodám, které hypoteční zástavní listy poskytují investorům, je jejich výnos (ve srovnání s obdobnými instrumenty) relativně nižší. To znamená, že pro emitující banku představují relativně levnější zdroj pro získání finančních prostředků.

Cenu hypotečních zástavních listů ovlivňují ve skutečnosti dva faktory:

- 1) úrovní tržních dlouhodobých úrokových sazeb
- 2) výší dosud naběhlého alikvótního úrokového výnosu (AÚV)

AÚV (aliquótní úrokový výnos) vyjadřuje částku úroků kupónu dosud naběhlého od posledního dne výplaty kupónu. Kupující dluhopisu platí tuto částku prodávajícímu.

Čistou cenou dluhopisu se rozumí cena bez AÚV (cena pláště dluhopisu).

Hrubá cena dluhopisu znamená celkovou cenu dluhopisu, za kterou kupující dluhopis kupuje. Jedná se o cenu včetně AÚV.

Výnosem do splatnosti se rozumí výnosová míra, kterou investor nákupem dluhopisu dosáhne při dané ceně.

Den výplaty kupónu je datum, kdy dojde k výplatě částky kupónu.

Kupón je úroková platba, která je pravidelně vyplácena z dluhopisu.

Nominální hodnota je částka uvedená na dluhopisu, která bude vyplacena v den splatnosti dluhopisu.

6. Stavební spoření

Stavební spoření je moderní forma zhodnocování finančních prostředků. Smyslem stavebního spoření je umožnit klientům získat výhodný úvěr pro řešení své bytové potřeby nebo jen výhodně zhodnotit své peněžní prostředky. Stavební spoření je podporováno státem, stát poskytuje účastníkům stavebního spoření státní příspěvek.

Účastníkem stavebního spoření se může stát každá fyzická osoba, která má:

- trvalý pobyt na území České republiky
- rodné číslo přidělené příslušným orgánem ČR

Pokud je účastníkem stavebního spoření nezletilá osoba, podává návrh na uzavření smlouvy jeho zákonný zástupce (rodiče, soudem stanovený opatrovník).

Stát poskytuje státní podporu, která je finančním příspěvkem účastníkovi. Ve fázi spoření je státní podpora na účtu účastníka pouze uvedena. Evidovaný finanční nárok se vyplácí až po ukončení fáze spoření (do 2 let nelze státní podporu vyplatit vůbec, mezi 2 – 5 rokem trvání smluvního vztahu jen s poskytnutím úvěru ze stavebního spoření a prokázání jeho účelového využití, po minimálně 60 měsících nenakládání s vkladem je státní podpora vyplacena vždy a účastník může státní podporu společně s uspořenou částkou použít na libovolné účely), tzn., že použití veškeré získané částky není vázáno na žádný konkrétní účel.

Poskytovaná státní podpora činí 25 % z ročně naspořené částky, maximálně však z částky 18 000 CZK, tj. 4 500 CZK. Základem výpočtu je částka uspořená účastníkem v příslušném kalendářním roce, včetně úroků z vkladů a úroků ze státní podpory. Prostředky, které přesáhnou v daném kalendářním roce částku 18 000 CZK, budou zahrnuty do základu pro nárokování státní podpory v dalším období spoření. Státní podpora je úročena jako uspořená částka.

Cílová částka se skládá z: vkladů klienta, státní podpory, úroků, úvěru

Výhody stavebního spoření

- státní podpora ve výši 25 %
- smluvně stanovené úročení vkladů
- úrokové výnosy jsou osvobozeny od daně z příjmu fyzických osob
- po 5 letech spoření lze zhodnocené prostředky společně se státní podporou použít na cokoli bez nutnosti čerpání úvěru

- nízký, smluvně garantovaný po celou dobu splácení, úrok z úvěru (5 – 6 %)
- úroky z úvěru mohou být zahrnuty do položek snižujících základ daně z příjmů

Vklady do stavebního spoření jsou pojištěny na základě Zákona o bankách 21/1992 Sb. Zákonné pojištění činí 90 % vkladu, maximálně však 400 000 CZK. Od 1/1/2002 se předpokládá novelizace tohoto zákona, po této novele budou vklady pojištěny na 90 %, maximálně však do částky odpovídající 15 000 EUR (přibližně 520 000 CZK). Po této novele budou ze zákona pojištěny také vklady v cizích měnách. Po vstupu České republiky se předpokládá zvýšení maximální částky na 25 000 EUR (přibližně 865 000 CZK).

Spořit lze pravidelnými úločkami (měsíčně, popř. čtvrtletně) nebo jednorázovým vkladem jednou za rok. Smlouvu o stavební spoření je možno kdykoli vypovědět, nutno však zachovat výpovědní lhůtu. Při výpovědích do pěti let nemá klient nárok na vyplacení státního příspěvku.

7. Penzijní připojištění

Podstatou penzijního spoření je výhodný typ spoření s podporou státu. Smyslem penzijního spoření je dát každému občanovi možnost finančně se zabezpečit na určité období života (se zvyšujícím se průměrným věkem obyvatelstva klesá počet produktivních obyvatel a narůstá počet důchodců).

Účastníkem penzijního připojištění se může stát každá fyzická osoba starší 18 let s trvalým pobytem na území České republiky. Příspěvky na penzijní připojištění lze platit u jednoho penzijního fondu. Penzijní připojištění ukončuje každý účastník sám, po ukončení lze uzavřít nové penzijní připojištění. Placení příspěvku je možné přerušit, odložit, smlouvu je možné i tzv. „zakonzervovat“ a spořit u jiného penzijního fondu, případně lze celé spoření převést k jinému penzijnímu fondu.

Za každý měsíc je poskytován účastníkovi penzijního připojištění jeden státní příspěvek, pokud uhradil svůj měsíční příspěvek včas, tj. do konce příslušného měsíce. Na příspěvek zaměstnavatele není poskytován státní příspěvek.

Tabulka poskytovaných státních příspěvků

Tabulka 12

Výše příspěvků účastníka v CZK	Výše státního příspěvku v CZK
100 - 199	50 + 40 % z částky nad 100 CZK
200 - 299	90 + 30 % z částky nad 200 CZK
300 - 399	120 + 20 % z částky nad 300 CZK
400 - 499	140 + 10 % z částky nad 400 CZK
500 a více	150

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že min. příspěvek na penzijní připojištění je 100 CZK.

Pro účastníka penzijního připojištění vyplývají také daňové úlevy, které může využít.

1. Účastník si může odečíst od svého daňového základu roční úhrn příspěvků, které sám zaplatí na penzijním připojištění, snížený o částku 6 000 CZK; max. však může klient odečíst částku 12 000 CZK.
2. Zaměstnanec je osvobozen od placení daně z příjmu za příspěvek jeho zaměstnavatele na penzijní připojištění, pokud tento příspěvek nepřekročí 5 % vyměřovacího základu na

sociální pojištění zaměstnance.

3. Zaměstnavatel může do svých daňově uznatelných nákladů zahrnout příspěvek na penzijní připojištění, který platí ve prospěch svého zaměstnance, max. do výše 3 % vyměřovacího základu na sociální pojištění zaměstnance.
4. Příspěvek na penzijní připojištění zaměstnavatele se nezapočítává do vyměřovacího základu na sociální a zdravotní pojištění zaměstnavatele ani zaměstnance.

Výběr peněžních prostředků z penzijního připojištění je možný několika způsoby:

Starobní penze – nárok vzniká dnem, v němž účastník dosáhl 60 let věku nebo splnil podmínku nároku přiznání starobního důchodu nebo splnil-li podmínku placení příspěvků na penzijní připojištění po dobu 60 kalendářních měsíců. Finanční prostředky lze vybrat jednorázově nebo prostřednictvím penze.

Výsluhová penze – nárok vzniká, splnil-li účastník pojištěnou dobu v délce 180 kalendářních měsíců a pokud byla tato penze ve smlouvě sjednána. Finanční prostředky lze vybrat jednorázově (částku odpovídající 50 %) nebo prostřednictvím penze.

Invalidní penze – nárok vzniká, splní-li účastník pojištěnou dobu 36 měsíců, byla-li tato forma ve smlouvě sjednána a byl-li účastníkovi přiznán plný invalidní důchod. Finanční prostředky lze vybrat jednorázově nebo prostřednictvím penze.

Pozůstalostní penze – tato penze se vyplácí v případě úmrtí účastníka a pokud nebyla dosud vyplácena některá předešlá penze, pojištěná doba byla 36 měsíců a penze byla sjednána oprávněné osobě

Odbytné – nárok vzniká po zaplacení 12 měsíčních příspěvků a zaniká-li smlouva vypovědí nebo dohodou; účastník získá zpět své vklady a úroky (bez státní podpory).

Účastník má možnost kdykoli převést své spoření k jinému fondu, a to bez ztráty nároku na státní podporu (pokud mu již nevznikl nárok na výplatu starobní penze). Výpovědní lhůta jsou dva měsíce.

8. Životní kapitálové pojištění

Hlavním úkolem životního kapitálového pojištění je spojení životního pojištění a produktu určeného pro ukládání dočasně volných peněžních prostředků (spoření).

Od 1.1.2001 je kapitálové životní pojištění zvýhodněno daňovými úlevami, které je možno zahrnout do základu daně z příjmu.

Tabulka daňových úlev

Tabulka 13

měsíční splátka	základ daně				
	do 102 000	do 204 000	do 312 000	do 1 104 000	nad 1 104 000
100	180/15	240/20	300/25	384/32	380/40
500	900/75	1200/100	1500/125	1920/160	2400/200
1000	1800/150	2400/200	3000/250	3840/320	4800/400

daňová úspora je zapsána ve tvaru = ročně/měsíčně

Výhodnost tohoto produktu spočívá především v jeho dlouhodobém využívání. Při dlouhodobém využívání je tento produkt levnější než při krátkodobém. To je zapříčiněno několika vlivy. Za prvé se při dlouhodobém využití tohoto produktu projevuje efekt úroků z úroků (existuje zde odložená daňová povinnost). Dalším důvodem pro dlouhodobé trvání je fakt, že klient platí po určitou dobu pojišťovně náklady, které jsou spojené s uzavřením smlouvy o tomto produktu. Pokud je produkt uzavřen na krátkou dobu, uložené finanční prostředky nejsou tak výhodně zhodnocovány.

Základním smyslem životního pojištění je chránit blízké pojištěného pro případ nenadálé tragické události. Ale kapitálové životní pojištění má ještě jednu pozitivní vlastnost. Celé pojistné není spotřebováno na krytí rizika, ale část se odloží na tzv. kapitálové rezervy, které se akumulují a pojišťovna nebo jí pověřená instituce s nimi dále pracuje a zhodnocuje je. Tím si pojištěný vytváří finanční prostředky do budoucna - spoří. Navíc lze tuto kapitálovou složku životního pojištění posilovat tzv. mimořádnými vklady. A i na tyto vklady se vztahují všechny výhody, jako na kapitálovou složku kapitálového životního pojištění.

Pojišťovna musí se svěřenými prostředky nějakým způsobem pracovat, zhodnocovat je, aby mohla svým klientům připisovat úroky. Jakým způsobem tedy pojišťovny s kapitálovými rezervami pracují? Rozeznáváme dva základní způsoby, jak mohou pojišťovny investovat spořicí složku. A to buď takzvaně "klasicky" nebo "podílovými investicemi".

Klasický způsob zhodnocování rezerv znamená, že nositelem investičního rizika bude pojistitel tzn. pojišťovna, se kterou je pojištění sjednáno. Pojišťovna zodpovídá za to, že za určité období se připíše nějaké zhodnocení, jehož minimální výše je předem sjednávána.

Pokud budou prostředky zhodnocovány podílovými investicemi, znamená to, že nositelem investičního rizika je pojistník, tedy ten, kdo hradí pojistné za pojistnou smlouvu, kterou je pojištěn. Pojišťovna většinou negarantuje žádný výnos, ale pojistník si sám určuje, jakými investicemi budou kapitálové rezervy zhodnocovány.

9. Otevřené podílové fondy

Otevřené podílové fondy jsou fondy, které spravují investované finanční prostředky svých investorů (neboli podílníků). OPF fungují v podstatě velmi jednoduše, investor (podílník) si koupí u správce fondu nebo jeho zprostředkovatele podílové listy vybraného fondu a ten s jeho finančními prostředky hospodaří. Podle úspěšnosti investiční strategie, kterou fond zvolil, roste či klesá hodnota podílového listu. Správce je zároveň povinen odkoupit od investora za aktuální cenu jeho podíl zpět. Takovýmto způsobem funguje kolektivní investování v otevřených podílových fondech.

Otevřený podílový fond není právnickou osobou, ale v podstatě finančním produktem. Za zhodnocení majetku investorů zodpovídá správce fondu, což je investiční společnost, která fond obhospodařuje svým jménem a na účet podílníků (investorů a majitelů podílových listů).

Další možností pro investování jsou také uzavřené podílové fondy. Hlavní rozdíl mezi oběma typy fondu (otevřeným a uzavřeným podílovým fondem) spočívá v tom, že správce otevřených podílových fondů je povinen odkoupit od podílníka podílové listy zpět za odpovídající cenu. Tento způsob prodeje cenných papírů (podílových listů) se nevztahuje na uzavřené podílové fondy, u kterých je možno výnos zpeněžit pouze prostřednictvím jejich prodeje na veřejných trzích (burza, RM-System).

Před tím, než se investor rozhodne nakoupit podílové listy určitého fondu, měl by si vyjasnit několik záležitostí. Kolik prostředků chce do fondu investovat, na jak dlouho chce tyto peníze investovat a jaké je ochoten podstoupit riziko. S tím potom souvisí také výnos, kterého je možno v budoucnu dosáhnout. Obecně samozřejmě platí, že čím vyšší je výnos, tím větší riziko investor podstupuje. Zároveň toto riziko klesá v čase.

Rozdělení otevřených podílových fondů

V podstatě existují dvě kritéria pro rozdělení fondů

Podle rizika trhu (typu rizika příslušných aktiv) rozdělujeme na:

- akciové
- obligační
- balancované/smíšené
- peněžního trhu
- fondy fondů

Podle geografického rizika (typu měnové rizika) rozdělujeme na:

- Česká republika
- země zóny Euro
- Evropa (včetně Euro zóny)
- globální (částečně nebo úplně investující mimo Evropu)

Akciové fondy

Tyto fondy investují trvale na akciovém trhu minimálně 66 % svých aktiv. Do této kategorie patří také indexové a garantované fondy, které jsou vázané na akciové fondy. Investiční horizont u těchto fondů je pět let. Pro nejvyšší dlouhodobý výnos s relativně vysokým rizikem jsou doporučovány v současné době investice právě na období delší než pět let.

Některé fondy se specializují např. na akcie velkých firem, tzv. blue chips. Jiné fondy např. na malé a střední fondy s velkým růstovým potenciálem a zároveň i vyšším rizikem, tyto fondy se nazývají např. small-cap, enterprise nebo discovery.

Obligační (dluhopisové) fondy

Fondy investují na trhu dluhopisů. Doplnkově mohou investovat také do akcií, ale podíl aktiv v akciích nesmí překročit 10 % aktiv fondu. Patří sem také indexové a garantované fondy, které jsou vázány na obligační indexy.

Zahraniční fondy tohoto typu mají v názvu např. bond funds, fixed-income funds. V ČR používají také označení výnosové. Investiční horizont pro investice do těchto fondů je 2 roky.

Balancované/smíšené fondy

Tyto druhy fondů investují do nejrozličnějších aktiv na různých světových trzích a nejsou pro ně stanoveny žádné limity pro podíl akcií nebo pro podíl dluhopisů na celkových aktivech fondu. Jejich investiční horizont je tři roky. Tyto fondy jsou vhodné především pokud chce investor nakoupit podílové listy pouze jediného fondu. Pro vytváření portfolia se moc nehodí, protože nemůžeme ovlivňovat jeho složení (podíl akcií, dluhopisů, instrumentů peněžního trhu).

Fondy peněžního trhu

Tyto fondy trvale investují na peněžním trhu nebo na trhu dluhopisů a celková délka fondu (délka = průměr veškerých splatností kapitálových aktiv na peněžním a dluhopisovém trhu) musí být nižší než 1. Pokud tento limit fond překročí je klasifikován jako fond obligační. Investiční horizont je šest měsíců.

Fondy fondů

Fondy musí investovat minimálně 66 % svých aktiv do podílových listů a akcií. Výnosy a rizika těchto fondů mohou být rozdílná, protože záleží, stejně jako u balancovaných/smíšených fondů, na alokaci portfolia. Investiční horizont je doporučen v délce 3 roky.

Dále existují např. indexové, komoditní, garantované fondy.

Indexové fondy

Tyto fondy jsou vázány na určitý index. Princip spočívá v tom, že portfolio fondu má stejnou strukturu jako vybraný index (např. PX-50, Dow Jonesův index apod.)

Komoditní fondy

Tyto fondy ukládají investiční prostředky svých podílníků do surovin a zemědělských plodin – komodit. Tímto dochází k rozložení rizika, protože pohyby cen jednotlivých komodit v portfoliu se navzájem kompenzují. Pro investora je výhoda v tom, že zájemci stačí relativně nízká částka, aby měl přístup na nedostupné komoditní trhy.

Garantované fondy

Hlavním důvodem vzniku garantovaných fondů je schopnost zajistit podílníkovi určité minimální zhodnocení nebo alespoň schopnost udržet původní hodnotu vložených prostředků.

Členění fondů podle distribuce zisku

Výnosové fondy – tyto fondy v pravidelných intervalech vyplácejí výnosy (dividendy).

Růstové fondy – tyto fondy výnosy nevyplácejí, podílník může výnos realizovat kdykoliv odprodejem podílových listů

Při reinvestici výnosů se vyskytuje efekt „úroky z úroků“, což znamená, že v budoucnu se zhodnocují i výnosy z minulých let, čímž lze v dlouhodobém horizontu dosáhnout zajímavého akumulačního efektu.

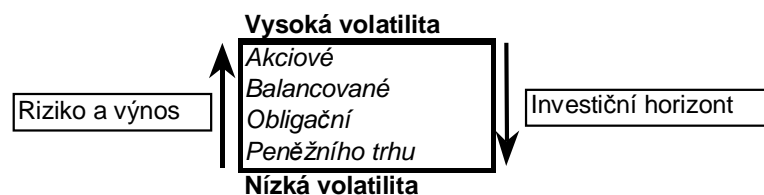
Výnos z investice do fondů je tvořen dvěma složkami. První, méně důležitou, jsou vyplácené výnosy – dividendy (platí u výnosových fondů). Druhou složkou, důležitější, je možná změna hodnoty podílového listu.

Výkonnost fondu se udává obvykle v procentech za určité časové období. Výkonnost jednotlivých fondů je třeba měřit a srovnávat v jejich investičním horizontu. Důvodem je, že jednotlivé fondy mají různý investiční horizont (míra zhodnocení akciového fondu za poslední 3 měsíce nemá v podstatě žádnou vypovídací schopnost) a různé investiční strategie, při kterých se investuje do instrumentů s různou dobou splatnosti, s různým výnosem, rizikem a likviditou.

S výkonností fondu je úzce spojeno také investiční riziko, které investor podstupuje při investování. Investiční riziko spočívá v tom, že se hodnota investice může v čase pohybovat nejen směrem nahoru, ale i směrem dolů. Investiční riziko lze dostatečnou délkou investice (delší investiční horizont) a diverzifikací do různých investičních instrumentů s rozdílným rizikem, výnosem a likviditou eliminovat.

Investice do otevřených podílových fondů nejsou ze zákona pojištěny a tudíž hodnota majetku může stoupat i klesat a není zaručena návratnost původně investované částky, předchozí výkonnosti fondů nezaručují stejnou výkonnost fondů v budoucím období. Proto je nutné investice do tohoto produktu zvážit a uvědomit si tím výhody i nevýhody, který tento produkt může nabízet.

U jednotlivých druhů cenných papírů investiční riziko klesá v pořadí akcie, dluhopisy, instrumenty peněžního trhu. Dokud se jedná o dlouhodobý výnos, je tomu právě naopak.

Předchozí obrázek zobrazuje a potvrzuje již výše zmíněné obecné skutečnosti.

Volatilita znamená v podstatě kolísavost kurzu cenného papíru. Čím větší je hodnota volatility, tím větší je rozpětí, ve kterém kurz cenného papíru kolísá. Volatilita se počítá jako směrodatná odchylka za určité období. Vyšší volatilitu rizikovější, zpravidla tedy akciové a balancované investiční fondy. Nižší volatilitu mají naopak fondy peněžního trhu a dluhopisové.

10. Akcie a komodity

Akcie

Jedná se o majetkový cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se na řízení akciové společnosti, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti.

Akcie mohou znít:

- na jméno
- na majitele

Akcionář má nárok na podíl na zisku, který byl určen valnou hromadou k rozdělení. Způsob vlastního rozdělení závisí na dividendové politice každé akciové společnosti. Dividendy jsou vypláceny v různých formách, můžeme rozlišovat:

- peněžní dividendu
- akciovou dividendu
- majetkovou dividendu

Nejčastější formou výplaty dividend jsou *peněžní dividendy*, které jsou zpravidla vypláceny po skončení obchodního roku. Tento způsob dividend lze dále rozdělit na: řádné, dodatečné, speciální a likvidační peněžní dividendy. Speciální peněžní dividendy se vyplácejí jednorázově a nepočítá se v budoucnu s jejich opakováním (např. vyplácení dividend při výročí firmy či jiné zvláštní situaci). Likvidační dividendy je vyplácena při likvidaci společnosti.

Akciové dividendy nejsou pravým typem dividend, protože nejsou vypláceny v peněžních prostředcích. Akcionář získává nové akcie společnosti zdarma. Stejný efekt má také štěpení akcií, kdy jsou vydány dodatečné akcie při zachování stejné výše aktiv a zisku společnosti.

Majetkové dividendy jsou vypláceny akcionářům v nepeněžní formě. Akcionář tak získává určité množství akcií zdarma, nebo získává nárok na bezplatné využití určitých služeb, které společnost nabízí. Tyto dividendy se vyplácejí např. u leteckých společností, které poskytují svým akcionářům (popř. zaměstnancům) právo na využití bezplatných letů.

Dividendy jsou akcionářům pouze tehdy, pokud společnost dosáhla v uplynulém období zisku, a valná hromada se rozhodla určitou část zisku rozdělit na výplatu dividend. Což v našich podmínkách není příliš častým jevem a tudíž se nelze na dividendy příliš spoléhat.

S akciemi je dále možno obchodovat na sekundárních trzích (burza, RM-System). Zde je primárním motivem nákupu akcií dosažení akciového zisku. Tohoto cíle se snaží investoři dosáhnout tím, že hledají na akciovém trhu podhodnocené akcie.

Komodity

Komodity jsou specifický druh investice, kdy investor investuje (nakupuje) do určitého množství dané komodity. Za komodity jsou považovány např. zemědělské produkty (pšenice, řepka, kukuřice, káva, bavlna, sojové boby apod.), zlato, stříbro, platina, paládium, ropa apod.

Hlavním principem této investice je snažit se profitovat na vyšší prodejní ceně, než za kterou jsme danou komoditu nakoupili (tzn. levně koupit, draho prodat – tento princip neplatí jen pro komodity, ale pro jakoukoliv investici). Investor do dané komodity investuje prostřednictvím svého makléře, který je napojen na burzu a zprostředkuje realizaci obchodu.

Tento způsob investování není v České republice tolik rozšířen a pro drobného investora není prioritním produktem, který by představoval důležitou roli v investičním rozhodování investora. Co se týká komoditních burz v ČR v podstatě lze říci, že se nejedná o plnohodnotné obchodování či plnohodnotnou burzovní činnost, ale jen o dohodnutí několika málo transakcí.

V budoucnu dojde jistě k pozitivní změně, která bude mít za následek určité zvýšení poptávky po této formě investování. Svůj podíl na tom jistě bude mít vznik Asociace komoditních burz, která se v této době připravuje a také se chystá otevřít v Praze svůj parket Obchodní burza Hradec Králové a začít tak skutečně obchodovat se zemědělskými plodinami.

Tento způsob investování je, dle mého názoru, určen jen určitý okruh investorů a nepředpokládám nějaký dramatický nárůst využívání tohoto způsobu.

11. Ostatní investiční produkty

Dále existuje celá řada investičních produktů, které jsou využívány individuálně a jsou středem zájmu úzké a specializované skupiny lidí (investorů). V podstatě se nejedná o produkty, které by byly nabízeny za určitých podmínek, ale o určitou specifickou možnost investice.

Mezi takovéto investiční produkty lze zařadit různé investice do uměleckých a jiných sbírek, investice do nemovitostí, do starožitností, do vína apod. Pro investice do takovýchto „produktů“ je nutný určitý osobní přístup, zájem o danou problematiku investora.

Investice do pozemků na nemovitostí je jednou z nejjistějších investic do budoucna. Co se týká investice do nemovitostí, je možno už v dnešní době využít služeb specializovaných firem, které mohou zprostředkovat nákup nemovitostí v zahraničí apod. Mezi nejoblíbenější státy, ve kterých se daná nemovitost nachází, jsou státy jižní Evropy, popř. ostrovy, které k těmto státům náleží. V poslední době se objevují také nabídky pro investování do nemovitostí v USA. Nemovitost je možno využít jako zahraniční sídlo (zastoupení) firmy, pro krátkodobý pobyt nebo je možno tuto nemovitost dále pronajímat.

Samozřejmě se nemusí investovat do nemovitostí, které se nacházejí v zahraničí, ale také do nemovitostí v České republice. V současné době se ceny nemovitostí v České republice nacházejí relativně nízko a proto je možné očekávat v budoucnu růst cen nemovitostí, čímž dojde ke zvýšení efektivnosti realizované investice. Nemovitosti jsou vhodné pro investory, kteří mají k dispozici větší kapitál.

Co se týká investic do uměleckých sbírek, starožitností, vína je nutný osobní přístup, zájem a určité specifické znalosti o dané oblasti. Je nutno podotknout, že investice do této oblasti je dlouhodobého charakteru a v žádném případě se nejedná o krátkodobou spekulaci.

Další možností kam lze uložit volné finanční prostředky jsou investice do zahraničních měn. Je možno investovat přímo do zahraničních měn nebo v dané zahraniční měně založit např. termínovaný vklad nebo jiný produkt. Investice do zahraničních měn se uskutečňuje na jednoduchém principu – prodat zahraniční měnu za vyšší cenu než za jakou ji investor nakoupil.

Asset management

Pro vybrané (vysoce bonitní) klienty mají banky většinou připraveny speciální služby. Jedná se o tzv. individuální správu aktiv (asset management), která je poskytována na základě smluvního vztahu. Podstatou je, že klient svěří bance své peněžní prostředky, která následně prostředky investuje dle stanovené investiční politiky, která byla s klientem dohodnuta. Tato investiční politika (strategie), která bude uplatňována při správě svěřených finančních prostředků je s klientem detailně a podrobně probrána. Tato dohodnutá strategie v podstatě vymezuje prostor ve kterém se banka může pohybovat. Způsob určení investiční strategie je ovlivňován mnoha faktory (např. stanovením instrumentů do kterých je klient ochoten investovat). Určení dané investiční strategie se stanoví také způsob řízení portfolia. Způsob řízení může být aktivní, při tomto způsobu se snaží investor překonat benchmark (referenční výnos). Nebo může být portfolio spravováno pasivně tak, že se bude snažit kopírovat výnos benchmarku.

Klientovi se při využití této služby nabízí široká paleta instrumentů do kterých může investovat své finanční prostředky. Správně sestavené portfolio z nejrůznějších instrumentů tak může odpovídat přesně přáním a požadavkům investora.

Další možností, kterou je možno využít jsou tzv. typová portfolia. Tyto produkty jsou založeny na podobné filozofii jako individuální správa aktiv. Rozdílem je zde to, že klient se rozhodne pro jedno z typových portfolií, které mu jsou bankou nabídnuty a do vybraného typového portfolia investuje finanční prostředky. Tyto typová portfolia se liší dle nabídky jednotlivých bankovních institucí či jiných organizací, v podstatě ale lze rozlišit dva základní druhy těchto portfolií. První je portfolio, které je konzervativní, které je určeno klientů, kteří chtějí zvolit bezpečnější investiční strategii, ale zároveň chtějí využít vyšších výnosů u různých produktů. Dalším druhem je balancované portfolio (název se může u jednotlivých nabídek lišit), jehož investiční strategie je rizikovější než u portfolia konzervativního. Také investice v tomto portfoliu jsou zaměřeny na rizikovější instrumenty (akciové nástroje). Podíl akcií tak přináší možnost většího výnosu, ale zároveň pochopitelně i vyšší riziko.

III. Náklady spojené s jednotlivými depozitními a investičními produkty

V této kapitole se budu věnovat nákladům, které jsou spojené s používáním různých depozitních a investičních produktů. Náklady jsou jedním z faktorů, který do určité míry ovlivňuje investiční rozhodování a chování klienta. V této kapitole se pohybují pouze po obecné rovině, a nebudu se zabývat konkrétními finančními institucemi.

U většiny finančních institucí je nutno počítat s náklady, které mají různou podobu (jsou ve formě poplatků, provizí apod.) a jsou vzájemně kombinovány. Dále je nutno také zohlednit určité požadavky na minimální vklady či investice, které mohou být u určitých finančních produktů a finančních institucí požadovány.

1. Běžné účty

Mezi hlavní důvody založení běžného účtu v bance patří umožnění platebního styku a určitá správa finančních prostředků. Proto je naprostá většina běžných účtů je zřizována zdarma. Poplatek za zřízení běžného účtu se platí v tom případě, že daná osoba již běžný účet v dané bance má a nechává si zřizovat druhý (nebo další) běžný účet. Vedení účtu je u některých bank zdarma resp. poplatek je spojen s provizí, která je placena za zasílání výpisu z účtu, přes několik desítek korun až po několik stokorun, které jsou placeny u určitých bank. Cena stanovená za výpisy z účtu závisí na periodě za kterou se výpisy zasílají.

Běžné účty za které se platí i několik stovek korun měsíčně jsou účty, které jsou vedeny v rámci určitých balíčků bankovních služeb. V rámci tohoto balíčku bankovních služeb je zprostředkováno např. bezplatné vydání kreditní karty, založení termínovaného vkladu, poskytování nadstandardních služeb jako je např. ovládání účtu prostřednictvím telefonu, mobilního telefonu (GSM Banking), internetu (Internet banking), majiteli účtu je povolen záporný zůstatek na účtu, zadávání trvalých příkazů zdarma apod. Podmínkou pro získání takového účtu je pravidelný měsíční příjem, který je poukázán na tento účet, ve výši několika desítek tisíc.

Běžné účty, jejichž poplatky jsou v řádech desítek korun měsíčně, nabízejí standardní bankovní služby, které jsou nabízeny finančními institucemi. Jedná se např. zadání příkazu k úhradě, zadání trvalého příkazu k úhradě, výběru hotovosti na přepážce banky, vkladu hotovosti na přepážce banky.

K běžným účtům jsou vydávány kreditní a platební bankovní karty. Hlavním důvodem používání platebních karet je rychlé, pohodlné a relativně bezpečné placení za výrobky a služby, a vybírání finančních prostředků z bankomatů. Mezi nejvíce rozšířené a používané bankovní karty patří bezesporu karty společností VISA a Eurocard\Mastercard, který tvoří největší množství karet vydaných v České republice. Pobočky zahraničních bank působících na území České republiky a např. také Komerční banka nabízejí platební karty společnosti American Express. Ceny platebních karet se pohybují od několika stokorun až po několik tisíc korun za rok (v tomto případě se jedná o soubory platebních karet nebo o stříbrné, zlaté či platinové platební karty u kterých jsou požadovány pro jejich vydání minimální průměrné zůstatky za dané období). V rámci určité akce, kterou banka nabízí je možné získat platební kartu zdarma. K určitým platebním kartám lze získat i další dodatekové služby a výhody – cestovní pojištění apod.

Úroky, které jsou poskytovány na běžných účtech se v současné době pohybují kolem 0,5 – 1,5 % p.a. Většina bank využívá tzv. pásmové úročení, což znamená, že výše úroku na běžném účtu závisí na průměrném zůstatku na daném účtu za určité období. Veškeré úrokové výnosy podléhají srážkové dani ve výši 15 % (u rezidentů).

Hlavním trendem, který se v současné době začíná objevovat a který bude i nadále dle mého názoru nabývat na významu je přimět klienta banky se určitým způsobem „osamostatnit“ a přimět jej k využívání takových produktů a služeb, u kterých nebude mít klient potřebu osobně navštěvovat banku - pobočku. Jedná se zejména o telefonní bankovníctví – buď prostřednictvím pevné sítě nebo prostřednictvím mobilního telefonu (v současné době je tento produkt v nabídce šesti bankovních institucí). V rámci tohoto způsobu ovládání účtu je možno zjišťovat zůstatek na daném účtu, podávat platební příkazy apod. Rozsáhlé a zatím nepříliš často využívané možnosti nabízí internetové bankovníctví. Jako první banka, která tento produkt zavedla na trh byla Expandia Banka (dnes Ebanka), v současné době je tento projekt připravován také v Komerční bance a od 1. dubna 2001 byl tento projekt spuštěn v Bank Austria Creditanstalt.

Jelikož tento trend je hlavně v zájmu bankovních institucí bude docházet k určité optimalizaci poplatků spojených s využíváním těchto služeb. Na jedné straně lze předpokládat nárůst poplatků za klasické služby poskytované na pobočkách bank (předání platebního příkazu na pobočce, výběr peněžních prostředků na přepážce apod.), na druhé straně lze předpokládat snižování poplatků za ty úkony a služby, které budou provedeny na základě příkazů podaných v elektronické podobě (prostřednictvím mobilního telefonu, internetu). Banky se snaží také klienty přimět k většímu využívání tzv. samoobslužných zón.

2. Termínované vklady

Termínované vklady jsou u většiny bank zřizovány a vedeny zdarma. Určitým faktorem, který je nutné vzít v úvahu při založení termínovaného vkladu je požadovaný počáteční minimální vklad, který banky požadují pro otevření termínovaného účtu. Výše tohoto minimálního vkladu se pohybuje od 5 000 CZK (u ČSOB) přes 10 000 CZK, u bank jako je např. Živnostenská banka a Bank Austria Creditanstalt je požadována minimální částka ve výši 50 000 CZK.

Výše úroků se v současné době pohybuje v rozmezí 2 – 5 % v závislosti na délce trvání termínovaného vkladu a jeho výši. Veškeré úrokové výnosy z termínovaných vkladů podléhají srážkové dani z příjmu ve výši 15 % (platí pro rezidenty).

Maximální výše vkladu není limitována, u vyšších částek termínovaných vkladů je s klientem individuálně sjednávána doba trvání termínovaného vkladu a úroková sazba za kterou se daný termínovaný vklad úročí.

Určité náklady, které mohou klientovi vzniknout, spočívají v možnosti předčasného výběru/zrušení termínovaného vkladu. Jelikož se při předčasném výběru jedná o nedodržení smluvních podmínek je klientovi účtován poplatek za předčasný výběr. Tento poplatek se zpravidla stanoví určitou procentuální sazbou z výše vkladu. Při stanovení výše tohoto poplatku záleží také na době, která zbývá konce doby splatnosti tohoto vkladu.

3. Stavební spoření, penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění

Stavební spoření

Náklady vyplývající pro klienta při uzavření smlouvy o stavebním spoření jsou v podstatě minimální.

Pro klienta uzavírající stavební spoření může být určitým nákladem poplatek, který je hrazen při uzavírání smlouvy o stavebním spoření. Tento poplatek se u většiny stavebních spořitelen pohybuje okolo 1 % z cílové částky. V případě, že smlouvu o stavebním spoření sjednává student či mládež (věk do 26 let – závisí na podmínkách konkrétní stavební spořitelny) je výše poplatku poloviční tzn. 0,5 % z cílové částky.

Dalším nákladem, který dle mého názoru nemá v podstatě žádný vliv na rozhodnutí investovat do stavebního spoření je poplatek spojený s vedením účtu u stavební spořitelny. Výše poplatků za toto vedení účtu se pohybuje v desítkách korun ročně.

Tyto poplatky/náklady dosahují za celou dobu trvání stavebního spoření (5 let) řádově několika stokorun, což z hlediska výnosu, který stavební spoření nabízí je zanedbatelné.

Penzijní připojištění a životní kapitálové pojištění

Určité náklady mohou pro klienta vzniknout při uzavírání smlouvy ve formě určitého poplatku, který stejně jako u stavebního spoření dosahuje minimální výše a nemá žádný vliv na investiční rozhodnutí klienta (investora), zda využít tento produkt.

Pouze u penzijního připojištění může dojít k situaci, která pro klienta nepředstavuje přímo náklad, ale spíše ušlý zisk. K takovéto situaci může dojít, pokud klient nepoukáže penzijnímu fondu včas částku, kterou se rozhodl spořit (investovat). Ušlý zisk spočívá v tom, že klientovi nebude připsána státní podpora za období, kdy byl v prodlení se svou platbou.

U těchto produktů se v podstatě nejedná o skutečné náklady, které by nějakým výrazným vlivem rozhodovali o použitelnosti těchto produktů. Určité druhotné náklady v podobě ušlého zisku mohou klientovi vzniknout při nedodržení sjednaných podmínek. Pokud toto nedodržení podmínek (prodlení platby atd.) je pouze krátkodobého charakteru, tak v podstatě nemá zásadní význam na celkovou výši investice a výnosů z ní plynoucích, poněvadž tyto produkty jsou hlavně určeny pro dlouhodobý časový horizont.

4. Otevřené podílové fondy

Pokud se potencionální klient, investor rozhodne investovat své volné peněžní prostředky prostřednictvím otevřených podílových fondů musí se při svém investičním rozhodování zaměřit také na náklady, které jsou s možnou investicí spojeny. Investice do otevřených podílových fondů jsou o trochu více finančně náročnější než předchozí produkty.

Nákladovost těchto fondů spočívá tom, že správci fondu (investiční společnosti) se hradí tzv. vstupní poplatek a dále manažerský poplatek za obhospodařování a správu investice. Dále se mohou vyskytnout také poplatky při odkupu podílových listů.

Poplatek při prodeji nebo při odkupu podílových listů:

- tyto poplatky se účtují jednorázově při nákupu či při zpětném odkupu podílových listů daného podílového fondu

- investiční společnosti z nich zpravidla hradí náklady spojené s distribucí podílových listů
- jejich výše se liší a obvykle se pohybuje ve výši 0 – 7 % procent z původně investované částky

Většinou platí, že čím je fond rizikovější, tím vyšší poplatek je také vybírán. V praxi to znamená, že u fondu peněžního trhu je tento poplatek nulový a u akciových fondů dosahuje tento poplatek přibližně 4 – 5 %.

Poplatek za správu a obhospodařování investice:

- tento poplatek je roční odměnou investiční společnosti za správu portfolia fondu a může maximálně činit 2 % z hodnoty jeho majetku ročně.
- tento poplatek za správu se účtuje postupně v pravidelných intervalech a promírá se do kursu podílového listu. Tím nedochází k jednorázovému poklesu kursu třeba na konci roku a investor v podstatě tento poplatek „nevidí“

Důležitým faktorem, který je nutno podotknout je skutečnost, že z podílových listů, které jsou v držení investora déle jak 6 měsíců se neplatí žádná daň z příjmu. Tato skutečnost má samozřejmě také vliv na investiční rozhodování klienta, investora protože do určité míry kompenzuje náklady spojené s investicí do podílových fondů.

V zahraničí se v současné době vyskytuje trend, kdy vstupní poplatky mají klesající trend, a poplatky za správu portfolia naopak rostou.

Například v Německu v roce 1998 činily průměrné vstupní poplatky u registrovaných fondů 3,72 %, o rok později se snížily na 3,71 % a v roce 2000 činily 3,42 %. Naproti tomu se však zvýšily manažerské poplatky za správu z 1,09 % v roce 1998 na 1,2 % (1999) a na 1,26 % v roce 2000.

Určitou roli sehrávají také minimální výše první investice, která jsou požadována pro investování do otevřených podílových fondů.

U některých podílových fondů je tato minimální investice vyjádřena minimální částkou v CZK, popř. je vyjádřena minimálním počtem podílových listů, které se musí při první investici koupit.

První minimální investovaná částka se většinou pohybuje v rozmezí 1 000 – 5 000 CZK a každá další investice ve výši minimálně 500 CZK (toto platí pro většinu peněžních a dluhopisových fondů členů UNIS ČR). Je nutno zohlednit do jakého typu fondu se investuje, protože např. investice do akciového či balancovaného/smíšeného fondu vyžadují vyšší investici než fondy peněžního trhu. V tomto ohledu je také důležité na jakou oblast je fond zaměřen, zda se jedná o fond investující v zahraničí či pouze v ČR,

Mezi fondy – investiční společnosti, které mají takto stanovenou minimální částku patří Spořitelni investiční společnost, Investiční kapitálová společnost Komerční banky, fondy finanční skupiny ČSOB aj.

Mezi fondy – investiční společnosti, které požadují jako minimální výši první investice určitý počet podílových listů patří např. investiční společnost InvestAge, kde cena jednoho podílového listu je v současné době pohybuje lehce nad 1 000 CZK.

Samozřejmě existují investiční společnosti, které požadují minimální investice v desítkách tisíc korun. Mezi tyto společnosti patří např. Citicorp či Pioneer. V podstatě se jedná o zahraniční investiční společnosti, které zde mají své pobočky a obchodní místa. Tyto fondy jsou zaměřeny spíše na zahraniční trhy (dluhopisové, akciové) apod.

5. Akcie, komodity

U akcií a komodit platí obdobné podmínky jako u otevřených podílových fondů. Většinou je stanoveno určité minimální množství nebo částka, která je určená k investování do těchto instrumentů.

Je nutno zohlednit také poplatky a provize, které náležejí za zprostředkování každé operace. Tyto poplatky a provize představují pro investora náklad, který snižuje celkovou výnosnost celé investice.

Výše poplatků a provizí je stanovena buď pevnou částkou za určitý úkon či procentuální sazbou, která se odvíjí od velikosti investice.

Dále je nutno počítat s určitým ročním poplatek za správu portfolia.

6. Nemovitosti, ostatní druhy investic

Nákup popř. investice do pozemků vyžaduje mnoho času, úsilí a v neposlední řadě mnoho finančních prostředků pro realizaci takovéto investice. Za náklady, které s tímto druhem investice úzce souvisí je nutno považovat:

- samozřejmě samotný nákup pozemku (nemovitosti)
- vyřízení záležitostí týkajících se technické stránky (katastrální úřad)
- náklady spojené s přípravou pozemku ke stavbě, vybudování inženýrských sítí
- samotná stavba

Stejně jako při jiných spekulacích je ve výhodě ten investor, který disponuje s informacemi, které nejsou obecně známy. Např. růst cen pozemků lze očekávat v oblastech, kde se začíná „něco dít“, proto se vyplatí sledovat konání a záměry velkých investorů, kteří se zabývají zainvestováním pozemků. Je-li na daný pozemek vydáno územní rozhodnutí a stavební povolení dochází k prvnímu růstu ceny. Další vývoj probíhá v závislosti na rychlosti výstavby. S její rychlostí se samozřejmě pozemky zhodnocují rychleji. Je nutno však připomenout, že se jedná o dlouhodobou investici do budoucna. Svou roli sehrává také začleňování České republiky do EU, což také povede ke zvyšování hodnoty pozemků.

Nemovitosti jako investice jsou vhodné pro ty investory, kteří obhospodařují větší kapitál. Vhodnou nemovitostí mohou být např. byty, rodinné domky apod. V porovnání se sousedními zeměmi (zejména se zeměmi EU) jsou ceny nemovitostí poměrně nízké. Cenová hladina v zemích EU je vyšší, a proto lze právem očekávat zvyšování jejich ceny v závislosti na stupni začlenění České republiky do EU, zvláště pak po vstupu České republiky do EU. Určitý vliv bude mít také skutečnost, že pokud budou moci nakupovat nemovitosti také cizinci jako fyzické osoby, povede to ke zvýšení poptávky po nemovitostech, a tím se zvýší jejich cena. V posledních letech je charakteristický pokles cen nemovitostí, který byl v závěru desetiletí vystřídán stagnací. Z tohoto důvodu jsou proto investice do nemovitostí a do bydlení velice zajímavé. Ovšem jedná se o dlouhodobou investice, bez požadavku na rychlý profit.

U ostatních druhů investic (např. starožitnosti, umělecké sbírky, investice do vína) není prvořadý krátkodobý výnos, ale určitý osobní zájem investora a postupem času v dlouhodobém horizontu určitý výnos. Z dlouhodobého hlediska je investice do starožitností, uměleckých sbírek velice výnosná. Jistým nákladem (investicí) je zde každopádně nakoupení dané starožitnosti, umělecké sbírky či vína. Dále je nutno určitým způsobem o danou věc nějak pečovat, spravovat ji. Takovéto investice zvyšují svou hodnotu v časovém horizontu desítek let. Proto je nutno takové investice řádně spravovat.

7. Shrnutí nákladů spojených s jednotlivými produkty

Obecně lze stanovit, že s každým investičním produktem jsou spojeny určité náklady, které mohou mít větší či menší vliv na investiční rozhodování klienta. Výše celkových nákladů spojených s jednotlivými investičními a depozitními produkty je rozdílná. V podstatě lze stanovit dva druhy „skutečných“ nákladů, které je nutno u těchto produktů zjišťovat. Dále je možno do nákladů zahrnout také náklady ušlých příležitostí, které se vztahují k jednotlivým produktům.

Náklady mohou být obecně stanoveny určitým procentem z hodnoty investice (majetku, vkladu) nebo mohou být stanoveny konkrétní částkou. První způsob, kdy je náklad stanoven procentuální částkou, je nejrozšířenější a je možno se s tímto způsobem setkat v podstatě ve všech nabízených produktech. Druhý způsob, kdy je stanovena konkrétní částka, je používán v případě stanovení např. minimální částky, kterou je možno investovat.

Mezi produkty, se kterými jsou spojeny „nejnižší“ náklady dle mého názoru patří hypoteční zástavní listy u kterých nejsou vyžadovány žádné poplatky spojené s jejich pořízením; termínované vklady a různé formy spořicíh účtů, které jsou zřizovány a vedeny zdarma; stavební spoření, kde je nákladem poplatek za uzavření smlouvy o stavebním spoření; a dále ostatní produkty nabízené pojišťovnami (penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění) u kterých je předpoklad jejich dlouhodobého trvání. U termínovaných účtů a různých spořicíh vkladů jsou jejich nižší náklady (resp. žádné náklady) kompenzovány nízkým výnosem, který se pohybuje nepatrně nad mírou inflace. U produktů nabízených pojišťovnami je nutno zdůraznit, že jejich výhodnost a výnosnost spočívá v jejich dlouhodobém využívání.

Náklady spojené s běžnými účty jsou závislé na jejich druzích a na službách, které jsou v rámci těchto účtů využívány. Obecně ale platí, že běžné účty jsou nákladově náročnější než např. termínované vklady, spořicí účty apod. a výnosy, které běžné účty poskytují jsou hlubokou pod úrovní inflace. Je ovšem nutno zdůraznit, že běžný účet není respektive by neměl být v žádném případě využíván jako produkt pro investování a spoření, ale zejména pro provádění bezhotovostního platebního styku. Veškeré tyto produkty je možno v určitém případě považovat za bezrizikové, tudíž výnosy (a v podstatě i náklady) z nich plynoucí jsou ve srovnání s ostatními na nižší úrovni.

Větší pozornost je nutno věnovat nákladům, které jsou spojeny s investicemi do otevřených podílových fondů. Zde jsou náklady dány procentuální přírážkou zpoplatňovanou při nákupu či odkupu podílových listů, a dále procentuální sazbou (roční poplatek) za správu investovaných prostředků. Vyšší výše nákladů tohoto produktu je ovšem vykompenzována větším výnosem, kterého je možno dosáhnout.

Na podobném principu jsou založeny také investice do akcií, komodit, kde kromě požadovaných minimálních investic jsou vybírány poplatky spojené s vlastním obchodováním a určité poplatky spojené se správou portfolia.

S ostatními druhy investic (nemovitosti, umělecké sbírky, starožitnosti, cenné kovy apod.) jsou spojeny náklady, které závisí již na individuálním a konkrétním případě. Obecně je možno říci, že se jedná určité poplatky, provize a přírážky, které je nutno zohlednit při dané investici. Tyto druhy investic jsou bezesporu finančně náročnější než předchozí uvedené produkty, tudíž náklady s nimi spojené jsou výrazně vyšší.

Za velmi výhodné lze považovat investice např. do hypotečních zástavních listů. Výnosy z investice totiž nepodléhají zdanění výnosů. Podobnou výhodu poskytují také investice do otevřených podílových fondů, které jsou po 6 měsících držení podílových listů nezdaňovány.

Při investicích do zahraničních měn je nutno brát v úvahu poplatky a provize, které jsou spojeny s realizací investice do zahraničních měn. Poplatky a provize jsou většinou stanoveny procentuální sazbou, která se odvíjí od výše investice.

V případě využití služby individuální správy aktiv a tzv. typových portfolií spočívají jsou dány náklady několika faktory. Za prvé je požadována minimální výše investice (řádově několik milionů CZK). Dále jsou s touto službou spojeny tzv. fixní a výkonnostní poplatky. Fixní poplatek se pohybuje většinou v řádu několika desetin procent z investované částky ročně. Výkonnostní poplatek se stanoví jako odměna pro správce při překonání tzv. benchmarku. Tento poplatek se u jednotlivých institucí liší a může dosahovat i několika desítek procent z čistého zisku nad stanovený benchmark. Klientovi - investorovi jsou v pravidelných intervalech zasílány zprávy (reporting) o vývoji a stavu portfolia, o vývoji na akciových trzích apod. Tyto zprávy jsou většinou zasílány zdarma, tudíž nepředstavují pro klienta – investora žádný náklad. V podstatě jsou zahrnuty již v účtovaných poplatcích.

Informace použité v této kapitole byly získány z: materiály o smluvních podmínkách jednotlivých institucí a společností, časopis FondShop, finanční servery apod.

IV. Porovnání výnosnosti jednotlivých investičních produktů

V této kapitole se budu zabývat porovnáním výhodnosti (výnosnosti) jednotlivých investičních a depozitních produktů. Jsou zde zohledněny také veškeré náklady, které jsou spojeny s jednotlivými investičními a depozitními produkty.

Ve všech zmíněných produktech bude porovnávána částka 100 000 CZK, kterou má klient k dispozici a rozhoduje se do jakého produktu má tuto částku investovat. Veškeré úrokové míry jsou zde udávány v % p.a., výše výnosů je udávána v CZK za rok. Veškeré výnosy, které z investic plynou je nutno porovnat se skutečnými náklady, které byly vynaloženy na uskutečnění investice a je vhodné také srovnání s předpokládanou mírou inflace, která úspory a investice znehodnocuje. (ČNB předpokládá pro rok 2001 inflaci ve výši 2,5 %).

1. Běžný účet

Jedním z hlavních důvodů zřizování běžných účtů je využívání bezhotovostního platebního styku. Z tohoto důvodu nejsou na běžném účte udržovány vysoké zůstatky a tudíž tento produkt není v žádném případě vhodným produktem pro investování či spoření.

Většina bank používá tzv. pásmové úročení, což znamená, že za větší zůstatek, který je na účte udržován je klientovi nabídnuta zvýhodněná (vyšší) úroková sazba. V současné době se výše úrokových sazeb z běžných účtů pohybuje v rozmezí 0,5 % – 1,5 %.

V případě, že klient nechá na svém běžném účtu “volně ležet” 100 000 CZK, tak dosáhne zhodnocení, které je uvedené v následující tabulce.

Tabulka 14

zůstatek na běžném účtě	100 000 CZK	100 000 CZK	100 000 CZK
úroková sazba	0,50%	1%	1,50%
výnos před zdaněním	501,1 CZK	1004,6 CZK	1510,4 CZK
výnos po zdanění	426 CZK	853,9 CZK	1283,8 CZK

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že výnos po zdanění dosahuje pro klienta řádově několik stovek korun ročně. Ovšem je nutno také ještě započítat veškeré náklady, které jsou spojeny s používáním běžného účtu. Náklady resp. poplatky, které jsou klientovi započítávány při používání běžného účtu dosahují řádově několik desítek až stovek korun měsíčně (což přibližně představuje několik stovek až tisícikorun ročně). Výnosy z úrokových výnosů jsou u fyzických osob (rezidentů) zdaňovány srážkovou daní ve výši 15 %.

Z tohoto vyplývá, že výnosy, které jsou získány na běžných účtech jsou vhodné pouze pro kompenzaci nákladů spojených s využíváním služeb daného běžného účtu (při udržování určitého průměrného zůstatku) a pro bezhotovostní platební styk. Tudíž není v žádném případě výhodné nechávat na tomto produktu relativně vysoký zůstatek.

2. Termínované vklady

Termínované vklady představují pro klienta relativně bezpečný produkt na kterém je možno získat úrokovou sazbu vyšší než je tomu např. na běžných účtech.

S termínovanými vklady nejsou pro klienta spojeny žádné další náklady, protože zřizování a vedení termínovaných vkladů poskytují finanční instituce zdarma. Určité náklady pro klienta mohou vzniknout při předčasném výběru/zrušení termínovaného vkladu. (viz. kapitola 3 – 2 Termínované vklady).

Finanční instituce používají u termínovaných vkladů také pásmové úročení, kde vyšší částka uložená na termínovaný vklad je úročena vyšší úrokovou mírou.

Následující tabulka zobrazuje jakých výnosů lze dosáhnout na termínovaném vkladu.

Tabulka 15

výše termínovaného vkladu	100 000 CZK	100 000 CZK	100 000 CZK	100 000 CZK	100 000 CZK	100 000 CZK	100 000 CZK
úroková sazba	2,80%	3%	3,30%	3,35%	3,35%	3,40%	3,35%
období	1 týden	2 týdny	1 měsíc	2 měsíce	3 měsíce	6 měsíců	12 měsíců
výnos před zdaněním v CZK	2 838,80	2 838,80	3 350,40	3 397,10	3 392,30	3 428,90	3 350,00
výnos po zdanění v CZK	2 413,00	2 412,30	2 847,80	2 887,50	2 883,50	2 914,60	2 847,50

Úrokové sazby, které jsou uvedeny v tabulkách jsou převzaty z Bank Austria Creditanstalt a. s. (platnost 14/04/ 2001 - 21/04/2001).

Výnosy z termínovaných vkladů podléhají u fyzických osob (rezidentů) 15 % srážkové dani z příjmu.

Z výše uvedené tabulky jsou patrné závěry, že termínovaný vklad představuje výnosnější způsob investice než např. běžný účet. Vzhledem k tomu, že s termínovaným vkladem nejsou spojeny v podstatě žádné náklady jsou tyto výnosy vyšší než u běžných účtů. Určitým nákladem může být předčasný výběr/zrušení termínovaného vkladu, při kterém si banka účtuje určité poplatky spojené se zrušením termínovaného vkladu. U většiny bank je v podstatě zaručena plná návratnost celé uložené částky.

Je-li termínovaný vklad sjednán na relativně krátkou dobu s automatickým obnovením je možno jej považovat za velice likvidní a je možno jej doporučit jako jeden z produktů pro krátkodobé uložení dočasně volných finančních prostředků, které slouží jako rezerva pro nahodilé situace.

3. Spořicí účty, vkladní knížky

Jedná se o podobné produkty jako jsou termínované vklady s tím rozdílem, že peněžní prostředky je možné na tyto produkty vkládat libovolně a lze je také vybírat. (charakteristika těchto produktů je uvedena v kapitole 2 – 3).

U těchto druhů vkladů a vkladních knížek se dále rozeznává, zda se jedná o produkt bez výpovědní lhůty či o produkt s jednorázovým vkladem s výpovědní lhůtou.

Následující tabulka zobrazuje výhodnost použití vkladní knížky (spořicího účtu) bez

výpovědní lhůty.

Tabulka 16

uložená částka	100 000
úroková sazba	2,50%
výnos před zdaněním	2528,8
výnos po zdanění	2149,2

Další tabulka zobrazuje vkladní knížku (spořicí účet) určenou pro jednorázový vklad s výpovědní lhůtou na 6 měsíců, 12 měsíců a 24 měsíců.

Tabulka 17

uložená částka	100 000	100 000	100 000
úroková sazba	2,90%	2,85%	3,40%
výpovědní lhůta	6 měsíců	12 měsíců	24 měsíců
výnos před zdaněním	2938,9	2887,5	3453,5
výnos po zdanění	2498	2454,4	2935,5

Následující tabulka vyobrazuje výhodnost použití vkladní knížky (spořicího účtu) s výpovědní lhůtou 3 a 6 měsíců.

Tabulka 18

uložená částka	100 000	100 000
úroková sazba	3,60%	3,60%
výpovědní lhůta	3 měsíce	6 měsíců
výnos před zdaněním	3660	3660
výnos po zdanění	3111	3111

Vkladní knížky (spořicí účty) bez výpovědní lhůty přinášejí nižší úrok než je tomu u termínovaných vkladů a u vkladních knížek (spořicího účtu) s určitou výpovědní lhůtou. Výhodou vkladních knížek bez výpovědní lhůty je jejich vysoká likvidita a možnost kdykoliv vkládat či vybírat finanční prostředky.

Naproti tomu vkladní knížky (spořicí účty) – určeny pro jednorázový vklad, které jsou vázány na dodržení určité výpovědní lhůty nabízejí pro klienta vyšší zhodnocení. Toto zhodnocení je v podstatě stejné jako u termínovaných vkladů. Určitým omezením zde je, že na tento produkt nelze dodatečně ukládat další dočasně volné finanční prostředky.

Vkladní knížky (spořicí účty) s výpovědní lhůtou 3 a 6 měsíců nabízejí vyšší výnosnost než obdobné instrumenty. Vyšší výnosnost je ovšem kompenzována nižší likviditou,

poněvadž je nutné dodržet stanovenou a dohodnutou výpovědní lhůtu.

Spořicí účty, vkladní knížky apod. je možno, co se výnosnosti týče, označit za zhruba stejně výnosné jako termínované vklady. Spořicí účty apod. podléhají srážkové dani ve výši 15 % (u fyzických osob – rezidentů).

Náklady, které jsou s těmito produkty jsou v podstatě shodné jako např. u termínovaných vkladů.

4. Hypoteční zástavní listy, bankovní a vkladové dluhopisy

Investice do hypotečních zástavních listů představují výnosnou investici, která je pozitivně ovlivněna tím, že výnosy z investic do hypotečních zástavních listů nepodléhají dani z příjmu.

Bank Austria Creditanstalt vydala v roce 1999 emisi hypotečních zástavních listů, které mají splatnost 5 let. Jejich splatnost je 10/06/2004. Hodnota kupónu je 8,50 %.

Kupón je vyplácen vždy k 10/06 daného roku.

Hypoteční zástavní listy jsou prodávány za 109,82 % jejich nominální hodnoty. Pro klienta tento nákup představuje reálné zhodnocení ve výši 4,53 % p.a. Jedná se již o skutečné zhodnocení, protože výnosy plynoucí z investic do hypotečních zástavních listů nepodléhají dani z příjmu.

5. Stavební spoření

Stavební spoření je produkt, který je velice výhodnou formou uložení finančních prostředků, ale je nutno dodržet celou dobu trvání (5 let) pro dosažení maximálního možného výnosu. To, co činí stavební spoření výnosným produktem je státní podpora poskytovaná na vklady, která může činit max. 4 500 CZK.

V případě, že klient má k dispozici námi stanovenou částku 100 000 CZK a celou tuto částku se rozhodne investovat do stavebního spoření je nutno podotknout, že celkový výnos vyjádřený (přepočítaný) v % p.a. bude menší. (je vysvětleno dále)

Hlavním důvodem, který nepatrně snižuje celkový výnos je ta skutečnost, že státní podpora poskytovaná na vklady do stavebního spoření je limitována maximální částkou 4 500 CZK za kalendářní rok (25 % z celkových ročních vkladů do stavebního spoření). Tzn., že státní podporu lze čerpat maximálně z částky 18 000 CZK. V případě, že celkové vklady budou převyšovat tuto částku, nebude na tuto „nadhodnotu“ poskytnuta státní podpora a bude pouze úročena příslušnou úrokovou sazbou. Úrok použitý ve výpočtu dosahuje 3,5 % p.a. Následující výpočet není převzat od konkrétní stavební spořitelny a proto je nutno jej považovat pouze za orientační, protože v rámci jednotlivých stavebních spořitelen se můžou výpočty lišit.

Níže uvedené tabulky zobrazují obě varianty (celková hodnota vkladů vložených do stavebního spoření je 100 000 CZK; částka, která je pro stavební spoření nejvýhodnější)

Tabulka 19 a 20

Tabulky zobrazující částku 100 000 CZK a neoptimálnější částku (90 000 CZK) vložených do stavebního spoření.

Počet let	Naspořeno	Státní podpora	Úrok	Celkem	Vlastní vklad	Výnos
1.	20 000,00	4 500,00	857,50	25 357,50	20 000,00	5 357,50
2.	45 357,50	4 500,00	1 745,00	51 602,50	40 000,00	11 602,50
3.	71 602,50	4 500,00	2 663,60	78 766,10	60 000,00	18 766,10
4.	98 766,10	4 500,00	3 614,30	106 880,40	80 000,00	26 880,40
5.	126 880,40	4 500,00	4 598,30	135 978,70	100 000,00	35 978,70

Počet let	Naspořeno	Státní podpora	Úrok	Celkem	Vlastní vklad	Výnos
1.	18 000,00	4 500,00	787,50	23 287,80	18 000,00	5 287,50
2.	41 287,50	4 500,00	1 602,60	47 390,10	36 000,00	11 390,10
3.	65 390,10	4 500,00	2 446,20	72 336,20	54 000,00	18 336,20
4.	90 336,20	4 500,00	3 319,30	98 155,50	72 000,00	26 155,50
5.	116 155,50	4 500,00	4 222,90	124 878,40	90 000,00	34 878,40

První tabulka zobrazuje variantu, kdy do stavebního spoření je vložena částka 100 000 CZK. V druhé tabulce je částka, která je z hlediska výnosu pro stavební spoření nejvýhodnější.

V první variantě je měsíční částka přibližně necelých 1 670 CZK, kdežto ve druhé variantě tato částka představuje 1 500 CZK.

Jak již bylo uvedeno dříve státní podpora se připočítává maximálně z částky 1 500 CZK měsíčně, tzn., že v první variantě se z částky, která tuto hranici překračuje státní podpora nepočítá a tato částka se jen úročí.

Celkový výnos pro klienta představuje v prvním případě necelých 36 000 CZK za celých pět let, ve druhém případě tento výnos činí necelých 35 000 CZK. Rozdíl ve výnosech činí pouze 1 000 CZK, kdežto rozdíl v celkových vlastních vkladech činí 10 000 CZK.

V prvním případě dojde k celkovému navýšení klientova vkladu o necelých 36 % za období 5 let, kdežto ve druhé variantě se vklad za dobu 5 let zhodnocení celkem o necelých 39 %.

Z tohoto důvodu je nejvýhodnější přispívat na stavební spoření částkou ve výši 18 000 CZK ročně a pro zbývající volné finanční prostředky využít jiný produkt, který přinese vyšší zhodnocení.

Průměrný výnos, kterého lze u stavebního spoření dosáhnout se pohybuje kolem 11 %, což je způsobenou 25% státní podporou, která je poskytována na vložené peněžní prostředky.

6. Penzijní připojištění

U penzijního připojištění je těžké určitým způsobem objektivně zhodnotit výhodnost a výkonnost tohoto produktu za podmínek, které jsou uvedené výše. Je to z toho důvodu, že výhodnost penzijního připojištění je dána jeho dlouhodobým používáním. Při získání největší výnosnosti penzijního připojištění je nutno také dodržet několik podmínek, které jsou pro klienta závazné. Jedná se zejména o různé druhy výplaty vložených peněžních prostředků, které mají své specifické podmínky, které je nutno dodržet, aby byla investice do penzijního připojištění skutečně výnosná. Velkou roli hraje také věk účastníka penzijního připojištění a částka, kterou je ochoten (a schopen) po určitou dobu poukazovat do penzijního připojištění. Podmínkou pro objektivní zjištění výhodnosti tohoto produktu je právě znalost všech těchto údajů, které mohou zásadním způsobem ovlivnit celkový průběh penzijního připojištění. Z tohoto důvodu je nutné k níže uvedeným informacím a výpočtům přistupovat pouze

z hlediska informativního charakteru a tudíž je nelze vztahovat na konkrétní situaci.

Nejoptimálnější částka, kterou je možno dle mého názoru investovat do penzijního připojištění je jako u stavebního spoření částka 1 500 CZK měsíčně (18 000 CZK ročně). Výhodnost této částky spočívá v několika záležitostech. První a nejdůležitější je, že při této částce (18 000 CZK ročně) je možné využít maximální daňovou úlevu, která činí 12 000 CZK ročně. To znamená, že klient, který poukazuje na penzijní připojištění takovouto částku si od svého daňového základu může odečíst 12 000 CZK ročně. Penzijní připojištění je stejně jako stavební spoření spočítáno pouze v obecné rovině, tudíž se výpočty jednotlivých penzijních pojišťoven mohou lišit.

Následující tabulka zobrazuje jakého zhodnocení je možné dosáhnout při příspěvku 18 000 CZK ročně.

Tabulka 21

Rok	Příspěvek účastníka - ročně	Příspěvek státu - ročně	Výnosy	Stav konta	Daňová úleva v daném roce
1	18 000	1 800	743	20 543	12 000
2	36 000	3 600	3 026	42 626	12 000
3	54 000	5 400	6 965	66 365	12 000
4	72 000	7 200	12 685	91 885	12 000
5	90 000	9 000	20 319	119 319	12 000

Výše uvedenou tabulka je možné např. porovnat s tabulkami, které obsahují informace a výpočty ze stavebního spoření. Celkově je možno označit penzijní připojištění za výhodné a to zejména z toho důvodu, že stát tento produkt velice podporuje (státní příspěvek, zejména daňová úleva). Tento důvod podpory státu je však dán určitou sociální politikou, kterou se stát snaží aplikovat a určitou situací v oblasti důchodů, důchodového zabezpečení apod.

Je nutné ovšem opět připomenout, že penzijní připojištění je produkt, jehož výhodnost je dána jeho dlouhodobým používáním. Tudíž může mít toto porovnání v krátkém časovém horizontu jinou vypovídací schopnost než jeho dlouhodobé posouzení a porovnání s ostatními produkty. Stejným produktem, který je stejně komplikované v krátkodobém časovém horizontu objektivně posoudit je životní kapitálové pojištění.

7. Otevřené podílové fondy

Při porovnávání investic do otevřených podílových fondů se zaměřím jak na fondy, které jsou členy UNIS ČR, tak na některé zahraniční fondy, které u nás nabízejí své služby nebo do kterých je možno prostřednictvím jejich zástupců a zprostředkovatelů u nás investovat.

Fondy peněžního trhu

Fondy peněžního trhu představují pro potencionálního investora takový způsob investice, který nabízí výnos nepochybně vyšší než je inflace, ale tento způsob investice lze považovat za relativně bezpečný a je v podstatě zaručena vysoká likvidita investovaných finančních prostředků.

Mezi nejúspěšnější fondy peněžního trhu (UNIS ČR) v současné době patří zejména fond

SPOROKONTO (správce – ŽB-TRUST – dceřiná společnost Živnostenské banky). Výnosnost tohoto fondu dosáhla za uplynulých 12 měsíců přibližně 5,05 % p. a.. Fond IKS peněžního trhu (Komerční banka) dosáhl za posledních 12 měsíců výkonnosti přibližně 4,7 % p.a. Ostatní fondy peněžního trhu dosahují výkonnosti za dané období přibližně kolem 4 % p.a. Tuto výkonnost je možné také stanovit jako jakousi průměrnou výkonnost otevřených podílových fondů peněžního trhu.

Fondy dluhopisové (obligační)

Obligační fondy nesou investorovi větší výnos než fondy peněžního trhu, ale zároveň představují pro investora rizikovější investici než výše uvedené fondy.

Mezi nejúspěšnější fondy (UNIS ČR) patří v současné době dluhopisový fond IKS (Komerční banka), který za posledních 12 měsíců přinesl svým investorům výnos ve výši 7,2 % p. a.

Obecně a průměrně lze stanovit, že obligační fondy jsou relativně málo rizikové investice a jejich výnos se pohybuje o několik procentních bodů výše než je tomu u fondů peněžního trhu.

U ostatních typů fondů (balancované/smíšené, akciové, fondy fondů apod.) není možné zprůměrovat jejich výkonnost za určité předcházející období.

U všech druhů otevřených podílových fondů je nutno brát také v úvahu doporučený minimální investiční horizont (podrobněji specifikováno v kapitole II. – 9).

V případě srovnávání výkonnosti fondů k minimálnímu investičnímu horizontu se ale objevuje jeden problém, a to ten, že otevřené podílové fondy patří v České republice k relativně mladým produktům, což má za následek, že k danému minimálnímu investičnímu horizontu údaje o výkonnosti nejsou k dispozici.

U akciových podílových fondů je tento údaj znám jen např. pro fond AKRO mezinárodní akciový, kdy výkonnost k minimálnímu investičnímu horizontu (5 let) dosahuje 5,57 %. Od počátku letošního roku však fond ztratil – 6,65 % a za posledních 12 měsíců jeho hodnota klesla dokonce o - 13,17 % (k 20/04/2001).

Podobná situace je také u fondu fondů, které se v České republice začaly objevovat teprve v loňském roce, takže jejich působení je zatím velmi krátké a tudíž nelze objektivně zhodnotit jejich výkonnost ani k minimálnímu investičnímu horizontu, který u těchto fondů činí 3 roky.

U balancovaných/smíšených podílových fondů je situace obdobná. Těchto fondů působí na zdejšímu trhu velké množství, ale mnoho z nich jich bylo také založeno relativně nedávno a proto není možné posoudit jejich výkonnost k minimálnímu investičnímu horizontu (také 3 roky). Mezi jeden z nejvýnosnějších fondů tohoto typu (členů UNIS ČR) je fond investAGE AG7 FOND, který vznikl v roce 1992 a jeho výkonnost k minimálnímu investičnímu horizontu je 10,18 %.

Zde je nutné ovšem podotknout, že výkonnost fondů, zejména akciových (také balancovaných/smíšených a fondu fondů) je úzce spojena se situací a stavem, který panuje na globálních akciových trzích. Tzn., že pokud dochází k poklesu akciových kurzů, tak tím pádem dochází také k poklesu výkonnosti fondů, které do těchto akcií investují finanční prostředky.

Další vliv na výkonnost těchto fondů má také to, do jakých společností (akcií) investují. Zda se jedná o akcie světové zaměřené na malé a střední firmy, na technologické firmy, na akcie firem staré ekonomiky, na média a komunikace, na rozvíjející se trhy apod.

U těchto fondů je také vysoká volatilita ve srovnání s ostatními druhy fondů.

V případě porovnání výše uvedené částky 100 000 CZK bych zvolil spíše konzervativní portfolio, které by z větší části byla složeno z investic do podílových fondů peněžního trhu a podílových fondů dluhopisových. V závislosti na podílu jednotlivých podílových fondů daných typů je možno dosáhnout výnosu v rozmezí

5 – 6,5 % p.a. samozřejmě v tomto případě by se jednalo o investiční horizontu v délce několika málo let (2 – 4 roky). V případě, že investiční horizont je dlouhodobější je vhodné část portfolio přesunout do akciových, balancovaných/smíšených fondů, kde je z dlouhodobého hlediska vyšší výkonnost.

Pro tento druh investice nahrává současná situace, kdy se mnoho akcií pohybuje na historických minimech a tudíž lze v budoucnu předpokládat jejich opětovný růst a tím pádem také růst hodnoty investice.

8. Akcie

U akcií se vyskytují podobné „problémy“ jako např. u otevřených podílových fondů akciových. V současné době jsou české akcie ovlivňovány děním na světových akciových trzích, což má také vliv na jejich hodnotu.

Investice do akcií představují rizikovější způsob investování, na kterém je možno dosáhnout výkonnosti v desítkách procent za rok, a to jak s kladným tak se záporným znaménkem.

Vývoj kurzu akcií na hlavním trhu – SPAD ke dni 21/04/2001

Tabulka 22

Název akcie	Kurz	Minimum/maximum v posledním roce
České radiokomunikace 100	523,80	523,80/1888,00
Česká spořitelna 100	239,30	192,00/248,60
Český Telecom 100	390,10	328,10/788,30
ČEZ 100	108,15	80,10/118,30
Komerční banka 500	972,00	704,00/1067,00
Philip Morris ČR	5 436,00	5250,00/6675,00
Unipetrol 100	61,80	50,74/69,49

V následující tabulce je zřejmé, že např. akcie Českých radiokomunikací se v současné době pohybují na svém historickém minimu, což může být pokyn k jejich nákupu.

Např. za období od června 1999 do června 2000 se akcie společnosti ČEZ zhodnotily o více než 36 %. Což by investorovi při investici 10 000 CZK přineslo necelé 4 000 CZK, při investici 100 000 CZK již výnos představuje více jak 36 000 CZK.

Investici 100 000 CZK by bylo vhodné diverzifikovat do několika akciových titulů, aby došlo k určité korekci případné ztráty jednoho z titulů.

9. Komodity

Mezi nejvíce sledované komodity patří ropa, zlato, stříbro, paladium, ropa. titan a různé

zemědělské produkty.

V příloze (**Příloha 3** – stránky 79 - 82) jsou uvedeny grafy, které zobrazují kurz jednotlivých komodit (ropa, zlato, paladium, titan). Veškeré ceny, které jsou v grafech uvedeny představují cenu v USD za jednotku. U ropy se jedná o cenu v USD/barel. U ostatních komodit se jedná o cenu v USD/trojská unce. Veškeré údaje, které jsou v grafech použity jsou pořízeny z agentury REUTERS.

Investování do komodit představuje složitou oblast, která je ovlivňována mnoha faktory a tyto investice jsou využívány pouze individuálně.

10. Ostatní investiční produkty

U ostatních investičních produktů (pozemky, nemovitosti, umělecké sbírky, starožitnosti) je obtížné určitým způsobem objektivně zhodnotit výkonnost investice do uvedených produktů.

Domnívám se, že investice ve výši 100 000 CZK, která je zde porovnávána, je vhodná spíše pro jiné druhy investičních a depozitních produktů. Je to z důvodu, že tato částka je pro tyto investice příliš nízká a tudíž výkonnost těchto investic by nebyla po odečtení všech nákladů vynaložených s přípravou a realizací investice neoptimálnější. Také pro investice do uměleckých sbírek, starožitností je zapotřebí dle mého názoru vyšší částka. U podobných druhů investic (starožitnosti, umělecké sbírky, šperky apod.) je obtížné určitým způsobem zhodnotit výkonnost daného druhu investice, protože v těchto investicích dochází k uchování hodnoty investice a ne k tvorbě skutečného zisku.

Některé bankovní instituce nabízejí tzv. směnečný program, při kterém v podstatě banka zprostředkuje emisi dluhopisů určité společnosti. Banka zprostředkuje nákup (prodej) emitovaných dluhopisů. Pro podnik tato emise znamená krátkodobých finančních prostředků a je určena pro krátkodobé financování činnosti firmy (např. do 6 měsíců). Hodnota emise dluhopisů dosahuje např. několika stovek milionů CZK, a klientům jsou potom následně prodávány dluhopisy o nominální hodnotě několika desítek nebo stovek tisíc CZK.

11. Závěrečné shrnutí a zhodnocení

Výše uvedené příklady naznačily, že spoření a investování jakýchkoliv částek lze dosáhnout rozdílných výnosů, podstupuje se rozdílná míra rizika a vložené peněžní prostředky mají rozdílnou likviditu.

Opomenuli-li úschovu peněz doma pod peřinou nebo ve slamníku, tak nejnižší výnos přinášejí peněžní prostředky uložené na různých druzích běžných účtů. Celkový čistý výnos se pohybuje v řádech desetin procent. Na druhou stranu jsou zde peníze relativně v bezpečí (zákonné pojištění vkladů) a je možno s nimi v podstatě kdykoliv disponovat.

Dalším produktem, který je stejně bezpečný jako běžné účty, ale představuje pro klienta-investora vyšší výnos jsou termínované vklady, různé podoby vkladních knížek a spořicí účtů. Také tyto zmíněné produkty jsou relativně vysoce likvidní. Výnos, kterého lze u těchto produktů dosáhnout v podstatě kopíruje vyšší inflace.

V případě investování do různých pojišťovacích produktů (stavební spoření, penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění) je výnos z investice resp. spoření podstatně vyšší, ale je podmíněn delší časovým horizontem. Hlavním důvodem proč jsou tyto produkty výhodnější je masivní podpora státu, který do těchto produktů významnou měrou přispívá.

Dalším produktem jsou otevřené podílové fondy, které mohou také nabízet zajímavé

zhodnocení. Je ovšem nutno podotknout, že investice do otevřených podílových fondů nejsou zákonem pojištěny. U fondů peněžního trhu se výnos pohybuje těsně nad inflací a jedná se o krátkodobou investici v rozsahu několika měsíců. U dluhopisových fondů je nepatrně vyšší riziko než u peněžních fondů, ale svým investorům nabízejí zajímavější výnos. U ostatních druhů fondů se jedná o dlouhodobé investice v časovém horizontu několika let a tudíž i výnos z těchto produktů je dlouhodobě vyšší než. Výnos z těchto produktů není možné zatím určitým způsobem stanovit, neboť u akciových fondů je minimální investiční horizont stanoven na 5 let (členů UNIS ČR) a většina těchto akciových fondů zde takovou dobu nepůsobí. Na investice do otevřených podílových fondů se nevztahuje pojištění vkladů.

V případě uložení peněžních prostředků do akcií je nutno počítat s vyšší volatilitou těchto instrumentů. Jedná se opět o dlouhodobé uložení finančních prostředků. Vysoká rizikovitost spočívá v různorodých situacích, které ovlivňují akciové kurzy a tyto investice nejsou v žádném případě pojištěny. Toto riziko však může být vykompenzováno vysokým výnosem, který se může pohybovat v několika desítkách či stovkách procent.

Pro investice do komodit platí obdobné podmínky jako pro investice do akcií. V případě investování do ostatních produktů (nemovitosti, umělecké sbírky, starožitnosti) se jedná o dlouhodobé uložení finančních prostředků, které si vyžaduje jisté specifické vlastnosti a znalosti pro realizaci investice. Přepočítaný výnos z těchto investic může opět dosahovat několika desítek, stovek či dokonce tisíců procent.

Informace v té kapitole jsou čerpány z: všeobecných podmínek jednotlivých bankovních instituce a společností, odborné časopisy (FondShop, Euro, Ekonom), specializované finanční servery – www.finance.cz, www.fincentrum.cz, www.patria.cz

IV. Přílohy

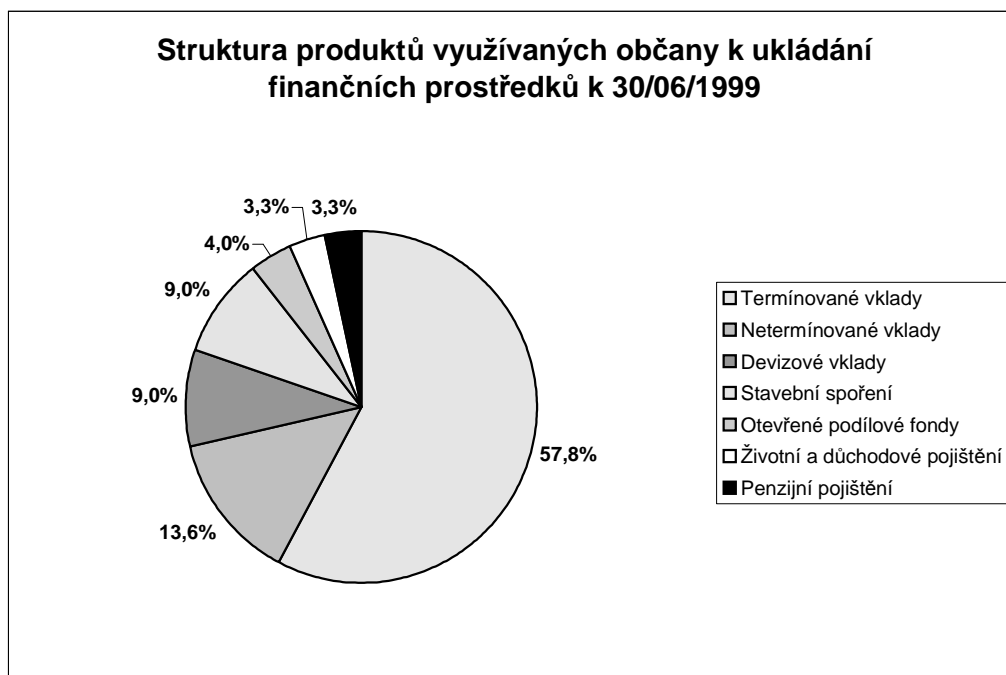
Příloha 1 (Struktura produktů - 1999)

Struktura produktů využívaných k uložení finančních prostředků (červen 1999).

Níže uvedený graf doplňuje informace, které jsou uvedeny v kapitole I. na stránce 28 (graf 18 a tabulka 11)

Tento graf zobrazuje jaké depozitní a investiční produkty byly nejvíce využívány pro uložení finančních prostředků k 31/06/1999.

Graf 19

Při porovnání tohoto grafu s **grafem 18**, který je uveden na stránce 28 je možno vypořádat určité změny v investičním chování a rozhodování lidí.

Při porovnání obou těchto grafů lze zjistit, že během daného období došlo k snížení poměru termínovaných vkladů, termínované vklady zaznamenaly v červnu 1999 necelých 58 %, na konci roku 2000 tento podíl činil zhruba 51 %. Za uplynulé období došlo k nepatrnému nárůstu podílu u netermínovaných vkladů (z 13,6 % na 15,5 %).

Ostatní produkty, zejména produkty, které jsou do určité míry podporovány různými státními výhodami (stavební spoření, penzijní připojištění) nepatrně zvýšily svůj podíl. Stavební spoření z 9 % na 10,5 % a penzijní připojištění o půl procenta na 3,8 %.

Také investice do otevřených podílových fondů si připsaly na svůj účet více klientů, kteří do tohoto produktu vložily své finanční prostředky. Na konci roku 2000 činil podíl tohoto produktu 7,2 %, kdežto k červnu roku 1999 činil 4 %. Investice do tohoto produktu a do produktů podporovaných státem (stavební spoření, penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění) budou dle mého názoru i v budoucnu narůstat a jejich celkový podíl se bude

zvyšovat. Naopak očekávám spíše pokles podílu termínovaných vkladů právě ve prospěch výše uvedených produktů, které v současné době nabízejí větší zhodnocení vložených finančních prostředků (tyto produkty mají ovšem také své specifické vlastnosti, které jsou popsány v kapitole II.).

V tomto grafu nejsou započítány investice do akcií a komodit, které se k danému datu (30/06/1999) nepodařilo zjistit. Domnívám se však, že stejně podíl těchto investic na celkových investicích do ostatních produktů bude dosahovat pouze několika desetin procent.

Příloha 2 (Doporučení produktů pro investiční rozhodování)

Doporučení investičních a depozitních produktů pro investiční rozhodování v závislosti na výši investice

V této kapitole se pokusím určitým způsobem nastínit možnosti, které může mít potenciální investor pro uložení svých volných finančních prostředků. Samozřejmě výběr vhodných investičních a depozitních produktů je ovlivněn mnoha faktory, a jedním z nich je také výše investice, protože určité investiční a depozitní produkty nejsou vhodné pro jakoukoliv investovanou částku.

Z tohoto důvodu si zde určím potencionálního klienta, který disponuje určitými volnými prostředky, které chce určitým způsobem investovat a zhodnotit. V této části se zaměřím čistě jen na alokaci investovaných prostředků a proto budu abstrahovat od jistých konkrétních požadavků a podmínek, které také hrají svou roli při rozhodování klienta. Konkrétní požadavky a podmínky (rodinné, sociální apod.) hrají důležitou roli v investičním rozhodování klienta, ale budu se snažit nyní naznačit možnosti, které je možno využít pro zhodnocení finančních prostředků jakýmkoliv klientem.

U všech investic si je nutno uvědomit, že výnos (kladný – záporný = ztráta) je možno vyjádřit dvěma způsoby. Prvním způsobem je relativní vyjádření, které je uvedeno v procentech. Druhým způsobem je absolutní vyjádření, které je vyjádřeno skutečným výnosem (ztrátou) vyjádřenou např. v CZK.

Na následujících řádcích jsou zmiňovaný pojmy jako je krátkodobé a dlouhodobé uložení (investování) finančních prostředků. V této souvislosti pod pojmem krátkodobého uložení myslím uložení finančních prostředků v období několika měsíců až jednoho roku. Za dlouhodobé uložení dočasně volných finančních prostředků považuji časový horizont v řádu několika let.

Výši investovaných částek rozdělím do několika skupin:

- A** – investice do výše 50 000 CZK
- B** – investice do výše 150 000 CZK
- C** – investice do výše 500 000 CZK
- D** – investice do 1 000 000 CZK
- F** – investice nad 1 000 000 CZK

Investice do 50 000 CZK

I v případě, že se jedná o relativně „nízkou“ investici, je možné dosáhnout za určitých podmínek velice zajímavých výnosů. Rozdíly, které mohou vzniknout při investování takovéto částky do různých investičních a depozitních produktů mohou být velmi velké. V každém případě záleží na strategii investování, kterou konkrétní klient zvolí. Jedná se tedy o optimální nalezení vhodného poměru mezi rizikem, výnosem a disponibilitou investic.

Při každé investici je nutno dodržovat určité obecné zásady, které se vztahují pro jakoukoliv částkou a jakéhokoliv investora.

Hlavním úkolem je, promyslet si předem určité investiční strategie, které přinášejí různou míru výnosu, rizika a disponibility. Z několika sestavených strategií si klient může vybrat tu, která nejlépe naplňuje jeho představy o výnosu, které může získat, o riziku, které podstupuje a o likviditě. Tím, že si klient stanovil určitou strategii, která plní jeho očekávání může začít s

investicí.

I klientovi (investorovi), který investuje v malých částkách je vhodné doporučit, aby své investice rozložil. Při takovéto částce bych v každém případě doporučil (není-li volných peněz nazbyt) spíše sázku na jistotu. Je lepší mít něco než při riskantní investici nic. Proto bych doporučovat investice do produktů se státní podporou, tedy stavební spoření, popř. penzijní připojištění. Také není vhodné mít veškeré úspory dlouhodobě vázány je na vkladních knížkách, dlouhodobých termínovaných vkladech, protože při nenadálé situaci by se musely prostředky vybrat, což by znamenalo snížení celkových výnosů. Proto je vhodné mít vedle dlouhodobých produktů (stavební spoření, penzijní připojištění, dlouhodobé vkladní knížky, dlouhodobé termínované vklady apod.) určitou část peněžních prostředků uložených na krátkodobých produktech jako jsou např. krátkodobé termínované vklady, otevřené podílové fondy peněžního trhu apod.

Investice do 150 000 CZK

I při takovéto investici je důležité si dobře rozmyslet a zvolit vhodnou investiční strategii, protože více peněz může také znamenat více starostí. Určitě by všechny peněžní prostředky neměly skončit na jednom vkladu v bance, podílovém fondu, stavebním spoření nebo jiném produktu.

Při takovéto (resp. při každé) investici by si měl klient uvědomit, zda chce peněžní prostředky investovat dlouhodobě nebo krátkodobě. Důležité je stanovit takový poměr, aby část investovaných prostředků byla likvidní.

Za velice likvidní produkty lze považovat krátkodobé termínované vklady a otevřené podílové fondy (zejména peněžního trhu, popř. dluhopisové). Tudíž v těchto produktech by měla být uložena část investovaných peněžních prostředků, které jsou pro nahodilé situace.

Pro dlouhodobé investování je možno si vybrat z celé řady investičních produktů. Dle mého názoru by rozhodně nemělo chybět stavební spoření. V případě, že klient chce využít stavební spoření pouze pro investování, neměla by roční investovaná částka přesáhnout 18 000 CZK, protože při této částce dochází k maximálnímu zhodnocení díky státní podpoře. V případě, že klient má zájem čerpat úvěr ze stavebního spoření, vyplatí se mu spořit větší částku, protože podmínkou pro přidělení úvěru ze stavebního spoření je naspoření určité odpovídající částky (40 – 60 % z cílové částky). Dále je možno využít penzijní připojištění, životní kapitálové pojištění. Dalším produktem, který mohou investoři využít jsou např. hypoteční podílové listy, které v současné době také nabízejí zajímavý výnos. Takovéto typy investic budou zejména převládat u konzervativnějších typů investorů.

V případě, že se jedná o investora, který je ochoten podstoupit větší riziko lze doporučit kromě výše uvedených druhů investic také investice do akcií, které v dlouhodobém časovém horizontu dosahují vyšších výnosů. Další druhem investice mohou být otevřené podílové fondy akciového typu, balancované/smíšené, jejichž minimální investiční horizont představuje 5 resp. 3 roky.

Investice do nemovitostí jsou i při této částce značně riskantní. Za takovouto částku se toho moc pořídit nedá a investovat veškeré peněžní prostředky do pozemku není dle mého názoru rozumný nápad. To ovšem neplatí v případě, že se jedná o krátkodobou investici a investor má takové informace, které v krátkodobém horizontu zvýší hodnotu pozemku. Milovníci umění mohou část volných peněžních prostředků vložit do umění či starožitností,

ale aby takováto investice byla úspěšná (výnosná), musí být podložena hlubšími znalostmi z daného oboru.

Investice do 500 000 CZK

Investice, které se pohybují v takovýchto částkách lze celkem dobře rozdělit do několika produktů, které nabízejí různý výnos, riziko a likviditu.

I v tomto případě je nutné si stanovit určitý poměr mezi finančními prostředky, které budou investovány krátkodobě a které dlouhodobě.

Za krátkodobé produkty lze považovat stejně jako v předchozích případech termínované vklady, vkladní knížky a otevřené podílové fondy (peněžního trhu, dluhopisové).

Pro dlouhodobější uložení volných peněžních prostředků je možno opět doporučit stavební spoření, penzijní připojištění a životní kapitálové pojištění. Na všechny tyto zmíněné produkty je poskytována státní podpora, která je do značné míry činí velice zajímavými. Větší část úspor se investorovi vyplatí investovat do různých typů podílových fondů, je možné investovat do již výše zmíněných akciových či balancovaných/smíšených fondů, nebo je možné využít také nabídky zahraničních podílových fondů, které svěřené prostředky investují v zahraničí.

Při investicích do akcií je nutno vybírat konkrétní a kvalitní akcie, které přinesou v dlouhodobém horizontu očekávaný výnos. Dle mého názoru by neměla být v akciích uložena většina úspor (samozřejmě záleží na konkrétním investorovi). U dynamických investorů je možný také nákup zahraničních akcií. Pro investora takového příjmové skupiny může být řešením např. také svěřením peněžních prostředků svému makléři či obchodníkovi s cennými papíry, který je bude dále individuálně spravovat. Pro takovéto případy je většinou v mnoha případech předem smluvně dohodnutý výnos, který pro investora z daných investic plyne. Podmínek, za kterých je možno využívat takovéto služby existuje velmi mnoho a záleží pouze na konkrétní bankovní či jiné instituci a společnosti jakým způsobem působí v této oblasti. Jednou z možností může např. být, že společnost zaručuje alespoň návratnost původně investované částky. Další možností může být, že firma v podstatě slíbí klientovi minimální výnos, který mu z investice bude vyplácen a veškeré částky, které předem dohodnutý a garantovaný výnos budou přesahovat se rozdělí v určitém poměru mezi investora a mezi jeho správce. Takovýchto možností a podmínek může existovat celá řada. Pro odborníky je možno také doporučit investice do cizích měn (devizové spekulace) a věřit v budoucí oslabení koruny k určité zahraniční měně. Další možnostmi jsou opět hypoteční zástavní listy, dluhopisy apod.

Lidé z těchto příjmových skupin mohou také investovat do starožitností, uměleckých sbírek, poštovních známek, komodit apod. Investice do starožitností a uměleckých sbírek jsou v podstatě alternativy, které nejsou závislé na finančních trzích. U takovýchto předmětů je důležité rozlišovat, zda se jedná o skutečnou investici nebo zda se jedná pouze o koníček, hobby. U starožitností, šperků, uměleckých sbírek hrají roli i skutečnosti, které v žádném případě nesouvisí s finančními záležitostmi – osobní vztah, tradice apod. Tyto předměty jsou dle mého názoru z investičního hlediska vhodné k uchování hodnoty než k tvorbě zisku.

Investice do 1 000 000 CZK

Majiteli více než půl miliónu korun se nabízí mnoho investičních možností, které může

využít pro uložení dočasně volných investičních prostředků. Pro každého takového investora je opět důležité si stanovit jakou část peněžních prostředků investovat krátkodobě – investor ví, že potřebnou částku bude potřebovat např. na letní dovolenou, opravu automobilu apod., a jakou část prostředků si může dovolit investovat dlouhodobě.

Pro krátkodobé investice lze opět doporučit termínované vklady, vkladní knížky a otevřené podílové fondy peněžního trhu. Všechny tyto produkty jsou považovány za relativně vysoce likvidní.

Pro střednědobý časový horizont je možno doporučit investorovi následující produkty: hypoteční zástavní listy, dluhopisy, otevřené podílové fondy dluhopisové, popř., smíšené. Časový horizont se u těchto produktů pohybuje v průměru do 2 let.

Pro dlouhodobou investici se nabízí celá řada investičních a depozitních produktů, které je možno vzájemně kombinovat a docílit tak optimálního poměru mezi výnosem a rizikem. Z důvodu využití státní podpory bych i nadále doporučil stavební spoření. Z důvodu využívání daňových úlev je možno investovat do penzijního připojištění a životního kapitálového pojištění. Tyto produkty jsou určeny spíše pro částky (investice), které nepřesáhnou několik desítek tisíc korun ročně. V případě, že by investované částky byly větší, tak dochází ke reálnému snižování výkonnosti těchto produktů.

Pro investice vyšších částek je možno doporučit opět akciové podílové fondy apod. Při investicích do akcií je důležité vybrat „správné“ akcie a snažit se diverzifikovat portfolio akcií tak, aby celé portfolio bylo rozděleno do akcií jednotlivých společností (rozdělení dle místa – české, evropské, americké; dle oboru společností – technologické, stará ekonomika, telekomunikace, apod.). Opět je možno využít jak domácích, tak zahraničních společností a fondů, které jsou schopny spravovat investované finanční prostředky. Část portfolia je možno dle určitých zkušeností investovat do zahraničních měn.

Prostředky investované do starožitností, uměleckých sbírek apod. jsou podmíněny určitými znalostmi z daného oboru činnosti a jsou spíše určeny k uchování hodnoty investice.

Na investice do nemovitostí se může pohlížet ze dvou úhlů pohledu. Prvním úhlem pohledu může být investice do nemovitosti, kterou bude investor využívat pro svoji vlastní potřebu. Druhým úhlem pohledu je investice do nemovitosti, kterou bude investor dále pronajímat jako prostor pro komerční využití nebo jako nemovitost určenou k bydlení. V případě, že se jedná o investici v řádech několika milionů, může investor vložit své volné finanční prostředky např. do nemovitostí, které se nacházejí v zahraničí.

Určitým typem investice může být také kapitálový vstup do malého nebo středního podniku či založení vlastní firmy. Investor může investovat buď sám nebo může využít služeb různých finančních poradců a nechat si své investované prostředky profesionálně a individuálně spravovat.

Investice nad 1 000 000 CZK

Pro investice vyšší než výše zmíněná částka je možno opět využít mnoho investičních instrumentů. V případě, že klient – investor disponuje částkou v řádech několika milionů CZK, může se rozhodnout zda své finanční prostředky bude investovat sám či prostřednictvím „svého bankéře“ (viz. asset management – str. 48).

Pro krátkodobé uložení finančních prostředků je možno opět doporučit různé druhy termínovaných vkladů či investice do otevřených podílových fondů peněžního trhu, kde je doporučený minimální investiční horizont 6 měsíců. Proto je tyto produkty považovat za velice likvidní.

Pro střednědobý investiční horizont bych doporučoval opět investice do hypotečních zástavních listů, které je v současné době možno považovat za téměř bezrizikovou investici. Dalším investičním instrumentem, který je možno pro tento investiční horizont využít patří otevřené podílové fondy (dluhopisové, popř. smíšené).

Pro dlouhodobý investiční horizont je možno využít velké množství depozitních a investičních produktů. Proto je důležité z velkého množství produktů, které jsou dnes nabízeny, vybrat takové, které přinesou klientovi – investorovi optimální kombinaci výnosu a rizika (popř. likvidity) a budou odpovídat jeho investičním cílům a požadavkům. Pro dlouhodobé investování bych opět doporučil uložení určitých prostředků do stavebního spoření (státní podpora), penzijního připojištění (státní podpora a daňové úlevy) a životního kapitálového pojištění (daňové úlevy). Investice do těchto produktů nepřesáhnou řádově několik desítek tisíc korun.

Další možností, jak investovat finanční prostředky představují otevřené podílové fondy. Z dlouhodobého hlediska jsou v současné době doporučovány zejména otevřené podílové fondy akciové, balancované/smíšené a fondy fondů. V současné době se i u nás objevují také garantované fondy apod. Tyto fondy jsou zde ovšem nabízeny zejména zahraničními správci a investičními společnostmi. Dále je možno doporučit investice do akcií. Např. technologické akcie se v těchto dnech a týdnech nacházejí na svých historických minimech, takže se v budoucnu očekává jejich růst. Ovšem otázkou v současné době pro investory v této oblasti zůstává, zda akcie se již dotkly svého pomyslného dna nebo je možno ještě očekávat pokles jejich cen.

Investiční možnosti představují také komodity, umělecké sbírky, starožitnosti, cizí měny a nemovitosti apod. Tyto jednotlivé investiční možnosti jsou již popsány v na předchozích stránkách a proto se o nich již nebudu detailně zmiňovat.

Následující tabulky zobrazují investiční možnosti a jejich podíl na celkové investici pro jednotlivé investiční možnosti, které jsou uvedeny na str. 70.

Veškeré údaje, které jsou v následujících tabulkách uvedeny jsou pouze informačního charakteru a zobrazují pouze jednu z možností, jak lze disponibilní finanční prostředky rozdělit mezi různé investiční a depozitní instrumenty. Záleží také na investorovi, který si určí investiční strategii podle které bude své finanční prostředky investovat.

Investice pro částku do 50 000 CZK tabulka 23

Investice do 50 000 CZK	
Produkt	Částka
stavební spoření	18 000 CZK ročně
penzijní připojištění	od 1 200 CZK ročně
termínovaný vklad, popř. OPF peněžního trhu	určitý podíl (např. 20 000 CZK)
popř. akcie	zbývající část

Investice pro částku do 150 000 CZK tabulka 24

Investice do 150 000 CZK	
Produkt	Částka
stavební spoření	18 000 CZK ročně
penzijní připojištění	od 1 200 CZK ročně
termínovaný vklad, popř. OPF peněžního trhu	určitý podíl (např. 40 000 CZK)
OPF dluhopisové	20 000 CZK
hypoteční zástavní listy	50 000 CZK
popř. akcie	zbývající část

Investice pro částku do 500 000 CZK tabulka 25

Investice do 500 000 CZK	
Produkt	Částka
stavební spoření	18 000 CZK ročně
penzijní připojištění	18 000 CZK ročně
životní kapitálové pojištění	12 000 CZK ročně
termínovaný vklad, popř. OPF peněžního trhu	určitý podíl (např. 150 000 CZK)
OPF dluhopisové	80 000 CZK
hypoteční zástavní listy	150 000 CZK
popř. akcie	zbývající část

Investiční možnosti u takovýchto částek můžou být nejrůznějšího charakteru a budou ovlivňovány mnoha charaktery. Např. v případě, že se bude jednat o čtyř člennou rodinu, může být na každého člena rodiny uzavřeno stavební spoření, penzijní připojištění apod. Proto je také ve všech těchto tabulkách uveden pouze vzorový příklad investování daných částek.

Investice pro částku do 1 000 000 CZK

tabulka 26

Investice do 1 000 000 CZK	
Produkt	Částka
stavební spoření	18 000 CZK ročně
penzijní připojištění	18 000 CZK ročně
životní kapitálové pojištění	12 000 CZK ročně
termínovaný vklad, popř. OPF peněžního trhu	určitý podíl (např. 200 000 CZK)
OPF dluhopisové	100 000 CZK
hypoteční zástavní listy	150 000 CZK
akcie - české	100 000 CZK
akcie - zahraniční	250 000 CZK
cizí měny	zbývající část
nemovitost	celá částka

Pro tuto investici platí opět stejné podmínky, které jsem zmínil na předchozí stránce. Jedná se tedy vždy o respektování individuálních potřeb každého investora.

Investice pro částku nad 1 000 000 CZK.

V případě, že se jedná o částku v objemu několika miliónu CZK je možno využít např. individuální správy aktiv (asset management), která je také zmíněna na předchozích stránkách – str. 48.

V opačném případě, tzn., že investor bude investovat sám může zvolit podobné rozdělení portfolia, které je uvedeno u předchozího případu (investice pro částku do 1 000 000 CZK), s tím rozdílem, že investované částky se budou v jednotlivých investičních instrumentech lišit dle investiční strategie klienta – investora. Je možno také určitou částku investovat do nákupu komodit, starožitností apod.

Příloha 3 (Doplňující grafy)

V této části přílohy (stránky 79 – 82) jsou uvedeny grafy, které se vztahují k investicím do komodit a zobrazují hodnotu základních komodit – ropa, zlato, platina, paládium. (viz. str. 66) Ceny, které jsou v grafech použity jsou uvedeny v USD za jednotku. U ropy se jednotkou rozumí 1 barel, u ostatních komodit se jednotkou rozumí 1 trojská unce.

1 barel činí 158.98729 l, 1 trojská unce je 0,0311 kg.

Na dalších stránkách (83 – 86) jsou uvedeny grafy, které zobrazují vývoj indexu PX 50, PRIBID 1M, vývoj kurzu CZK/EUR a výnosovou sazbu pětiletého státního dluhopisu 6.75/2005. Tyto grafy jsou zde uvedeny pouze z informačního charakteru.

Vysvětlení pojmů, které se vztahují k grafům na str. 83 – 86:

PX 50 – klíčový index, který je vyhlášován burzou, báze indexu PX 50 je složena z 50 nejvýznamnějších emisí akcií

Index měří změnu tržní hodnoty reprezentativního portfolia akcií zařazených do báze indexu.

PRIBID (Prague Interbank Bid Rate) – jedná se o označení referenční úrokové sazby, za kterou jsou banky ochotny nakoupit (vypůjčit si) depozita. (jedná se tedy o mezibankovní úrokovou sazbu)

Závěr

Ze všech předchozích stránek, na kterých jsou analyzovány jednotlivé investiční a depozitní produkty, vyplývá, že klient – investor má v současné době k dispozici velké množství nejrozumnějších možností, jak uložit – investovat volné finanční prostředky.

V současné době, dle mého názoru, existuje pro každého klienta – investora možnost, jak uložit – investovat a přitom zhodnotit své volné peněžní prostředky. Investiční příležitosti, které je možno klientem – investorem využít, nabízejí různé možnosti, které se týkají výnosu, rizika a likvidity. Domnívám se, že v této oblasti je dostatek investičních příležitostí, které mohou uspokojit jak klienta – investora, který je např. konzervativního typu a volí proto raději méně rizikové investiční a depozitní produkty, tak také klienta – investora, který má větší sklony k riziku a volí proto investice do rizikovějších produktů. Dle mého názoru je v dnešní době k dispozici celá škála produktů, které jsou určeny např. pro klienty – investory s malým sklonem k investičnímu riziku nebo např. pro klienty – investory, kteří jsou ochotni podstoupit riziko větší.

Osobně se domnívám, že struktura a principy těchto produktů jsou optimální, samozřejmě je nutno si uvědomit, že každý produkt má rozdílný stupeň rizika, likvidity a výnosnosti. Proto je důležité, aby byl klient – investor s těmito různorodostmi u jednotlivých produktů seznámen a uvědomoval si možné následky svého investičního rozhodnutí.

Určité nedostatky ale spatřuji v kvalitě služeb a ve znalostech, dovednostech a schopnostech (např. podat objektivní informace) některých pracovníků, kteří tyto investiční a depozitní produkty nabízejí. Domnívám se však, že postupem času se začne kvalita těchto služeb zvyšovat např. v důsledku začleňování České republiky do EU, vlivem zahraničních firem a investorů, kteří zde působí a jistě dále působit budou apod.

Seznam použité literatury a zdrojů informací

- kniha - Peněžní ekonomie a bankovníctví (Revenda)
- kniha - Investiční matematika (Stanislav Steigauf)
- informační a statistické materiály ČNB
- informační a statistické materiály Unie investičních společností ČR
- informační a statistické materiály Asociace pojišťoven
- informační a statistické materiály BCPP
- informační a statistické materiály Střediska cenných papírů
- informační materiály jednotlivých bankovních institucí
- informační materiály pojišťoven
- informační materiály investičních společností
- odborné časopisy – Euro, Ekonom, časopis FondShop
- denní tisk – Mladá Fronta Dnes, Hospodářské noviny, Lidové noviny
- internetové stránky jednotlivých bankovních institucí a společností
- specializované finanční servery – www.penize.cz, www.finance.cz, www.patria.cz, www.finacentrum.cz
- agentura Reuters

Ostatní informace byly získány osobními konzultacemi či osobní návštěvou bankovních institucí, investičních společností apod.